

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice štev. 2.

Štev. 19.

V Ljubljani, dne 13. maja 1909.

Leto XXII.

Madjarska pohlepnost.

V državnem zboru je sedaj hud boj. Naša vlada je namreč vendarle privolila, da se sme ustanoviti v Bosni madjarska banka, ki bo imela izključno pravico posojati tamošnjim kmetom, ko se bodo odkupavali od gosposčine mohamedanskih grajščakov, agov, begov in spahij.

Ko so Turki zasedli Bosno in Hercegovino, so tedanji grajščaki rajše zatajili krščansko vero, kakor da bi bili izgubili svoja posestva; prestopili so k mohamedovstvu in zato so jih Turki pustili pri miru; kmet je pa ostal zvest svoji veri. Nasledniki teh odpadnikov so sedanji age, begi in spahije. Ti večinoma nič ne delajo; niso kot naši grajščaki, ki so tudi v tlačanski dobi sami obdelovali velik del zemlje. Zemljo imajo razdeljeno med kmete. Tak kmet sme odpovedati in oditi, kadar mu drago. Gospodar ga pa ne sme odgnati, dokler mu dela. Od vsega, kar pridelja, pa mora agu plačati tretjino (v nekaterih slučajih le četrtno ali petino). Kmet, ki ni pravi gospodar, in ki poleg tega vé, da bo moral tem več dati mohamedovskemu gospodu, čim več bo pridelal, nima torej nobenega zmisla za napredek. Strašno zanemarjene so vsled tega hiše, hlevi, ki bi jih pa pravzaprav moral aga popravljati; tudi polje je slabo obdelano; mnogo zemlje sploh ni izrabljene. Kmečkih družin (ki jih marsikje po štiri in še več dela na enem gruntu), se je naštel leta 1895. 88.970. Jasno je, da si kmetje želé prostosti. Marsikateri se je že dogovoril z agom in sklenila sta pogodbo. Kmet je plačal, kar je bila njegova tretjina v kapitalu vredna in je postal prost. Seveda je moral vzeti denar na posodo, navadno za oderuške obresti. To ga je zopet na drugo stran udarilo. Od leta 1900 do 1906. se je v Bosni prodalo na dražbi 2057 kmečkih domov, večinoma takih, ki

so se malo prej odkupili, pa niso mogli zmagovati obresti. Naši poslanci zahtevajo, da se mora zemljiška odveza, kakor svoj čas pri nas, izpeljati tudi doli od države. Madjari so si pa izmislili peklenski načrt. Ustanovili so (in sicer z judi na čelu) banko in zahtevali, naj se ti banki dá izključna pravica posojati kmetom pri odkupu. Skupni finančni minister Burian, ki je sam Madjar, je šel še dalje. Zagotovil jim je, da bo dežela jamčila za morebitno izgubo pri posojilih, ki smejo znašati dve tretjini vrednosti. Vse predpriprave za posojila bodo izvrševali uradniki zastonj; vse tiskovine bo tudi banka dobila zastonj, ki bo vrh tega v tem oziru še davka presta. To pomeni: brez vsake nevarnosti bo madjarska banka drla kmete; če ne bodo redno plačevali visokih obresti (do 8 od sto), jih bo pognala in naselila brez dvojbe Madjare na naši zemlji.

Ubogi krščanski kmetje so stoletja zdihovali po prostosti. Ko je naša armada leta 1878. zasedla Bosno, so veselo zadihali, češ, zdaj bomo rešeni. Zdaj naj jih pa namesto Mohamedovca preganja in dere madjarski jud. Prej je vsaj zemljo imel; zdaj ga bodo pa spodili tudi še ž nje. Dr. Šusteršič je v imenu naših poslancev, kakor hitro je izvedel o madjarski nameri, nastopil v drž. zboru in ta je po njegovem predlogu dne 11. marca naročil naši vladi, da mora ustanovitev imenovane banke preprečiti.

Naša vlada se je pa dne 24. aprila udala Madjarom in banka je zdaj potrjena. Dosekla je samo to, da se toliko časa ne bo banka pečala z odkupnimi posojili, dokler se o tem ne zaslíši prihodnji bosanski deželni zbor. To ni nič. Zato so pa naši poslanci z vso odločnostjo napadli vlado. Dr. Krek je izjavil, da se bode na vsem slovenskem jugu sedaj reklo, da je Avstrija, ali kakor bo govorilo ljudstvo, da je avstrijski cesar Bosno in Hercegovino od Turkov kupil in jo Madjarom pro-

dal. Naše ministrstvo je v silnih škripcih in vse kaže, da se ne bo moglo držati. Drugega tudi ne zasluži, nego da se izgubi. Taki ministri, ki se proti soglasnemu sklepu državnega zbora udajajo madjarskim judom, ne zaslužijo nobenega zupanja.

Prepričani smo, da tudi naše ljudstvo z napeto pozornostjo gleda, kako bo z njegovimi bosanskimi brati, in da odobrava moško postopanje naših poslancev, ki tudi v tem slučaju kažejo, da ne odnehajo niti za las, ko se gre za ljudske pravice, ko se gre za pomoč kmetu, ki se bori za svojo zemljo.

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

Kako si pomagati?

Naš finančni minister se je lotil težavne naloge, ko je poskusil povečati državne dohodke, ki so sedaj manjši kot državni izdatki. O tem njegovem načrtu je zbornica pričela pretekli teden glavno razpravo. Minister Bilinski misli zlasti s tem zamašiti luknje v državnih blagajnah, da zviša davek na žganje in podržavi ves davek na pivo. Od dohodkov, ki bi na ta način prišli v državno blagajno, pa misli finančni minister odstopiti vsako leto 106 milijonov deželan, ki so tudi zelo potrebne denarja. — Toda s tem načrtom niso splošno nič kaj zadovoljni. Najprej so vzdignili svoj glas pivovarjari na Češkem, ki zalagajo skoro vso Avstrijo s pivom in bi vsled novega davka trpeli precejšnjo škodo. A tudi zbornica ni zadovoljna s to vladno predlogo in je ne bo sprejela, ako se temeljito ne spremeni.

V zadregi.

Še huje sitnosti ima finančni minister Bilinski v bosanskem odseku državnega zbora, kjer mu trda prede zaradi banke, katero so ustanovili Madžari v Bosni. Ko je avstrijska vlada spala, so Madžari posejali v Bosni ljuliko, ki je sedaj že visoko zrastle, tako da bomo mi težko želi kaj pšenice v Bosni. Madžarska banka bo prevzela odkupovanje kmetov, ki so sedaj pravzaprav še tlačani bosanskih agov in begov; s tem se bodo bosanski kmetje rešili slabega gospodarja, a se vdinjali še slabšemu — Madžarom, ki bodo s to kupčijo bogato napolnili svoje židovskoglobe žepe. Zato so poslanci ostro prijemali avstrijsko vlado in finančnega ministra, ki se je dal Madžarom preslepariti. Zlasti se je krepko in zgovorno potegoval za jugoslovanske koristi naš dr. Krek; njegov govor je poparil vlado in njene zagovornike tako, da se niso mogli nič kaj dobro braniti. Ko bi ne branili sedanje vlade nemški krščanski socialci, bi madžarska bosanska banka bila njena smrt. Tako se pa bo vsa jeza obrnila proti skupnemu finančnemu ministru baronu Burianu, ki je banko osnoval; ta bo morda moral v pokoj, toda svoje delo je vendarle izvršil.

Slovenske potrebe

sta naštevata v proračunskem odseku naša neutrudna poslanca dr. Žitnik in Gostinčar. Dr. Žitnik je zahteval, naj vlada kar najhitreje ustanovi na Kranjskem višjo šolo za stavbne obrti, ki jo imajo že vse avstrijske dežele, le Kranjska, Goriška, Istra in Dalmacija ne. — Poslanec Gostinčar je priporočal državno podporo društvu za povzdigo tujkega prometa na Kranjskem in slovenskemu planinskemu društvu, ki gradi pota in koč v naših krasnih planinah. Obenem je zahteval, naj se podržavi deželna cesta od Logatca do Idrije.

VOLITVE NA ŠTAJERSKEM.

Dne 7. t. m. so bile na Štajerskem volitve za deželni zbor. V splošni kuriji so nam Nemci dali le dva mandata, toda ta dva si je slovenska krščanska - socialna stranka sijajno izvojevala. Dr. Korošec je dobil tako ogromno večino glasov, da nasprotniki ne pridejo niti v poštev. Naš drugi kandidat Pišek je dobil 6051 glasov, socialni demokrat Siter 2752, liberalni učitelj Brinar pa 1777 glasov. — Velikanska večina glasov, ki so jih oddali zavedni štajerski volivci za krščanska kandidata, je dokaz, da je liberalstvo tudi na Štajerskem strto in da bo kmalu, kmalu vsa hiša slovenskega naroda čista in snažna.

SIJAJNE ZMAGE KRŠČANSKIH SOCIALCEV.

Pri deželnozborskih volitvah na Gornjem Avstrijskem so 3. aprila krščanski socialci sijajno zmagali. Bilo je voliti 14 poslancev splošne kurije. Deset mandatov kmečkih občin je bilo pač krščansko-socialni stranki zagotovljenih; nihče pa ni pričakoval tako velikanskih večin. Od štirih mestnih kandidatov so v najboljšem slučaju računali na dva, dočim sta dva

volivna okraja kakor nalašč prirojena za socialne demokrate. Toda tudi v mestih so vsepovsod zmagali krščanski socialci, ki so dobili več kakor dvakrat toliko glasov, kolikor jih je bilo potrebnih za zmago.

Tudi na Solnograškem napredujejo krščanski socialci. Socialni demokrate so sicer še ohranili dva mandata, v kmetijskih volivnih okrajih pa so povsod prodrli krščansko-socialni kandidati z velikimi večinami.

MOHAMEDANCI CESARJU.

Cesar je podelil mohamedancem v Bosni popolno samostojnost v verskih in šolskih zadevah, tako da te stvari čisto sami urejujejo in vladajo. S tem se je zelo prikupil mohamedancem, ki so v verskih rečeh silno nezanjpljivi in ljubosumno pazijo, da se nihče ne dotakne ene same črke njihovega korana. Cesarju so poslali zahvalo, v kateri ga imenujejo »svetlo solnce«, ki pošilja žarke svoje pravičnosti na vse narode in dežele, ter pravijo, da so srečni, ker živijo pod njegovim žezlom.

MADŽARI BARANTAJO.

Cesar se sedaj pogaja v Budimpešti z madžarskimi politikmi. Novo ministrstvo se kar ne da sestaviti. Vlada je odločen in ne mara nič odnehati od svojih zahtev, kar Košutovcem ne gre v glavo, ker so navajeni, da Dunaj vedno tako pleše, kakor Pešta gode. Košutova neodvisna stranka bi rada popolnoma sama sestavila vlado, ker se je pokazalo, da vlada, ki je sestavljena iz raznih strank, ni dosti zanesljiva.

Socialna demokracija je povodom prihoda cesarja v Budimpešto nameravala prirediti veliko manifestacijo za volivno pravico, a je to vsled dežja morala opustiti. Za pretečeni petek je sklicala dvajset shodov v Budimpešti. Po shodih so se udeleženci hoteli skupno podati z lampijoni in bakljami po Rakoczijevi in Košutovi cesti in po donavskem obrežju. S tem so hoteli pokazati cesarju, da je zahteva po splošni volivni pravici zahteva ljudstva, toda madžarske oblasti so ta obhod prepovedale, ker se splošne volivne pravice nič kaj ne vesele.

TURČIJA.

Kristjane koljejo.

Ko je zavlada v Turčiji ustava, so dobili seveda tudi kristjani pravico voliti in izvoljen biti v državni zbor. To pa stari Turkom nikakor ne gre v glavo, ker so navajeni sami gospodariti v državi in smatrajo kristjane za brezpravne glavce (pse). Ko so mladoturki vrhu tega, da so upeljali državni zbor, še prisilili bivšega sultana Abdul Hamida, da se je odpovedal prestolu, je turška besnost v Mali Aziji, kjer so ljudje najbolj bedasto udani mohamedanski veri, priklopela do vrhunca. Namesto da bi se maščevali nad mladoturki se je razlegel klic: Na kristjane! Besne tolpe mohamedancev so planile na krščanske Armence, požigale cele vasi in mesta, morale in v potokih prelivale mučeniško kri. Žugali so tudi nemškemu, an-

gleškemu in italijanskemu državnemu zastopništvu. Mnogo kristjanov je zbežalo na evropske ladje, da se rešijo strašne smrti. Požgano je tudi rojstno mesto apostola Pavla, kar je kristjane posebno razburilo. Turške oblasti so poskušale kristjane braniti pred podivjanim ljudstvom, pa niso veliko dosegle, ker so se tudi turški vojniki pridružili besnim tolpom in z njimi skupaj klali in morili.

Mladoturki so bili v zadregi. Toliko zanesljivega vojaštva nimajo, da bi ga mogli poslati v Malo Azijo, ker se jim je sicer bilo bati, da izbruhne v Carigradu in po evropskih turških pokrajinah upor. Toda poročila o klanjih so se vedno ponavljala, bati se je bilo, da slednjič posežejo evropske velesile v čudno turško gospodarstvo in Mladoturki so se zgenili. Poslali so nekaj vojaštva v Malo Azijo s strogim ukazom, naj klanje prepreči in upornike kaznuje.

Vseh Armencev je poklanih 25 tisoč. Ogromno število! Če bi se to zgodilo v kaki drugi državi, bi zaječala vsa Evropa — sedaj pa nihče ne gane mezinca! To bi bilo nerazumljivo, ko ne bi Turčija zavzemala čisto posebnega stališča med evropskimi državami. To ogromno cesarstvo je trhlo in gnilo do zadnje žilice, vsaki čas je pričakovati, da izdihne in začne razpadati. Kadar pa izdihne, bo treba deliti njegovo dedščino — in tu se ne morejo zediniti evropske države. Vsaka bi rada kar največ pograbila zase in ljubosumno pazi, ali si ne bo kaj prilastila njene sosedu. Zato puste Turčijo, naj živi in umira kakor sama ve in zna, velesile se nočejo spreti radi nje med seboj. — Šele v zadnjem času sta se Francoska in Angleska spomnili, da bi bilo vendarle dobro ščititi maloazijske kristjane pred krutim nasiljem turškega prebivavstva, in sta opozorili turško vlado v Carigradu, naj klanja prepreči, ker bi sicer Anglija in Francija morali poseči vmes.

Sicer pa tudi

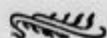
V Carigradu še ni miru.

Dne 2. t. m. je bilo mesto zelo razburjeno, ker so se čuli v mestu samem ostri strelci. Turški vojni mornarji so se bili namreč uprli proti Mladoturkom in umorili enega poveljnika. Nato so mladoturški vojniki naskočili mornariške vojašnice ter jih obstreljevali s topovi. Mornarji so morali kmalu razobesiti belo zastavo in se udati. Vojno sodišče je obsedilo osem uporniških vojakov na vislice.

Abdul Hamid še ni na varnem.

Mladoturki se še vedno boje svojega prejšnjega sultana. V velikih skrbih so, da bi ne zanetil v deželi nove upore proti sedanji vladi, in zato zahteva en del mladoturške stranke, naj se sultan postavi pred vojno sodišče, ki ga bo obsodilo na smrt. — Sicer so pa Mladoturki lahko zadovoljni z zakladi, ki so jih našli v sultanovi palači. Odprli so sobo z zlahtnim kamenjem, ki je vredno milijon funtov, rožni venec iz biserov v vrednosti 74.000 funtov itd. Večina vrednostnih predmetov in zlasti tudi spisov se nahaja v jeklenih kovčegih, ki so shranjeni v sobah, obda-

nih z oklopi. Ker je Abdul Hamid ključke spravil, so poklicali carskega kovača, ki je bil svoj čas kovčuge napravil in pozna metne ključavnice, da jih odpre.

LISTEK.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(Lucij Flav.)

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J

(Dalje.)

Eleazarjevo naročilo.

Še preden so Rimljani pričeli oblegati Jeruzalemsko mesto, je prišla ondi na krmilo stranka Janeza iz Gishale. Krvavo klanje, katero so neprestano pospeševali bojevitiki gorečniki, ni bilo po godu zmerin in miroljubnim meščanom; zato jih je dokaj zapustilo Eleazarja, tako da je gospodaril s svojo tolpo samo še v notranjih delih templja. Močno utrjen grad Antonijo in dolge prostore med veličastnim stebrovjem, katero je obdajalo tempelj, so zasedli Galilejci. Dan za dnevom se vršijo v zunanji predvorji svetišča praske in spopadi.

Eleazar spoznava, da ne bo mogel užugati močnega sovražnika. Še enkrat pregleda s tempeljske strehe moč in položaj Galilejcev, nato pa skliče v celico Gazit brambni svet k vojnemu posvetovanju.

Pred seboj zre mrke in nezadovoljne obraze; vsem sije strast iz mračnih oči. »Bratje,« prične Eleazar, »prejel sem žalostno pa resnično novico, da napadejo Rimljani začetkom spomladi Jeruzalem s štirimi ali petimi legijami, vrhutega se jim pridružijo tudi pomožne čete herodijanskega izdajalca. Gospod naj razlije nanje ogenj in žveplo, kakor na Sodom in Gomoro! Nadejal sem se, da jih borba za cesarsko krono, katero je zanetil naš Gospod Bog v njih lastni hiši — zahvaljen bodi za to milost — izvabi v Italijo ter ondi bogokletne iztrebi vojska kakor Filistejce v Savlovih časih, ko so se sovražniki sami med seboj klali in morili. Dogodilo se je namreč, da je divjal boj po rimskih ulicah in so svetišča njih največjih bogov požrli ognjeni plameni. Pomandranje in upepeljene so ostadne podobe, katere je izklesala njih lastna roka in pred katerimi so uganjali svoje nesramno malikovanje. Svetišče našega Boga pa še zmerom stoji trdno in bo stalo vso večnost.«

Te besede pozdravljajo člani brambnega sveta z iskrenim navdušenjem. »S prisego je potrdil svojo obljubo Davidu in njegovim potomcem!« »Ne sme in ne more nas zapustiti!« »Poslal bo svoje anjele in pobil naše sovražnike kakor ob času Senaheribovem!« grme njih odločni odgovori po celici.

»Gotovo, samo On lahko obvaruje svojo hišo in svoje sveto mesto, če ga hoče,« nadaljuje Eleazar. »Ali kakor je ob Antiohovem času ukazal Matatiju in njegovim sinovom, hrabrim Makabejcem,

očistiti Jeruzalem gnusobe malikovanja, tako je zdaj nas milostno izbral, da snamemo Sionski hčeri sramotni jarem poganov, in ne teh Galilejcev, ki so bežali pred Rimljani kakor strahopetni psi, tudi ne onih omahljivcev, ki se nagibajo danes sem jutri pa drugam in bi še danes poljubili rimski jarem, da rešijo svoje ničvredno življenje in svoje kupe denarja. Naj jih podavi smrt, kakor je podavila Faraona in njegovo ljudstvo v Egiptu!« Vnovič pritrujejo Eleazarju navdušeni klici.

»Najprej moramo ukrotiti strahopetca iz Gishale. Kako naj se pomerimo z Rimljani v gorskih soteskah kakor takrat s Cestijem Galom, ko nam preti za hrbtom lastni sovražnik? Takoj bi planil v svetišče in ugrabil njegove zaklade. Kako naj branimo mesto in svetišče, ko se moramo vsak trenotek bati, da nas napade lokavi Galilejec? Ne, najprej moramo z njim obračunati, naj stane karkoli! Znana mi je le ena pot, pa je ne povem rad.«

»Kar povej nam!« ga silijo tovariši.

»Ben Gioro,« de Eleazar.

»Onega roparskega lisjaka, katerega si takrat le z največjim naporom pognal iz mesta?« vzklikne Meir, sin Belgov.

»Priznam, da sem takrat ravnal napak; jezilo me je, ker mu je zabita drhal kakor sinu Davidovemu in Mesiji vriskala aleluja. Mislim, da se nam zdaj ni bati tega. Sicer pa nam njegova železna roka marsikaj pomaga, zlasti če pripelje s pustinje in iz Idumeje nekaj tisoč svojih odločnih korenjakov.«

»Ti bi rad izganjal hudča z Belegubom,« mu oporeka starejšina Dalaj. »Kako se bomo potem iznebili ben Gioro?«

»Najbrž bi ga mikalo samo ropanje,« odgovori Eleazar. »Obljubimo mu del tempeljskega zaklada!«

»Tudi če pograbi vsega! Bolj ga mu privoščim kakor temu Galilejcu ali Rimljanom,« vpije starejšina.

»Saj lahko skrijemo drugi, večji del pod zemeljskimi oboki, kjer ga ne doseže njegova grabežljiva roka. In potem potrdimo s prisego, da nihče ne izda te skrivnosti,« svetuje ben Kajja.

»Ali vam je všeč ta načrt, bratje?« vpraša starejšina zborovavce.

Preštejejo se glasovi in večina sprejme predlog.

»Toda kako obvestiti ben Gioro o naklepu? Kako ga spravimo v mesto? Galilejci in njegovi pristaši so se polastili vseh mestnih vrat,« povprašujejo zborovavci.

»To skrb pa prepustite meni,« odgovori Eleazar.

Po končani seji poišče tempeljski glavar svojega mlašega brata Natanaela, napol doraslega mladeniča, starega kakih petnajst let. Odkar je stranka Janeza iz Gishale pregnala gorečnike iz gornjega mesta, prebiva Natanael pri svojem bratu Eleazarju v templju. »Natanael,« pravi Eleazar mladeniču, »še vedno si mi dolžan neko zadoščenje; ni se zgodilo brez tvoje pomoči — če še tako tajiš — da je pobegnil oni rimski stotnik s sinom starega Sadoka iz naše hiše. Danes lahko poravnaj krivico in si obenem pridobiš

nemiljivih zaslug za svetišče božje. Ali hočeš?«

Natanael mu odgovori z žarečimi očmi: »Dobro veš, dragi brat, da za sveto mesto in njegov tempelj rad žrtvujem svoje življenje. S fračo v roki se upam pomeriti z vsakim tovarišem, ki je moje starosti. Tudi danes sem zadel s tempeljske strehe tri Galilejce, ki so metali puščice na naše vojake z Antonije. Vsak dan se urim z mečem in sulico ter sem že dovolj velik, da nosim bojno opravo, če bi mi jo le ti privoščil. Toda ti me nisi nikoli pogledal s prijaznim očesom, odkar ti je ušel oni stotnik, dasiravno mu nisem odprl vrat. Seveda, ti mi ne maraš verjeti.«

»Takoj dobiš bojno opravo, in sicer nenavadno krasno, če dobro izvršiš naročilo, katero ti mislim zdajle zaupati,« ga tolaži Eleazar. Nato mu podrobno razloži svoj načrt, in ko je Natanaelu vsa zadeva docela jasna, ga ogrne z razcapanim heraškim plaščem ter mu ovije levo nogo z umažanimi cunjami. »Na, tukaj imaš tudi bergijo. Če boš v tej obleki še pal ob večernem mraku po mestnih ulicah, ne bo nihče spoznal v tebi brata tempeljskega glavarja,« poučuje Natanaela. Potem mu še enkrat ponovi vse podrobnosti načrta in pravi: »Tako! Zdajle pa pojdiva!«

»Preden nastopim tako nevarno pot, moram nekoliko pomoliti pred Najsvetejšim,« prosi Natanael. »Sicer praviš, da so angeli božji glasno in mlo jokaže zapustili svetišče, ko je bilo oskrujeno s pobojem in krvjo in ko je nevidna roka na stežaj odprla bronasta vrata; toda On, čigar imena ne smemo izpregovoriti, me morda vendarle usliši.«

»Vidim, da si še zelo otročji in da ne delam dovolj modro, ko ti nalagam tako važno naročilo,« godrnja Eleazar.

»Zakaj? Ker še vedno molim? Vem, da smatraš molitev za žensko opravilo, dočim se možu spodobi orožje. O brat, ko bi tudi ti nekoliko bolj molil, bi Gospod blagoslovil tvoje boje z zmago,« odgovarja Natanael.

»Torej pojdi molit, če že moraš iti! Opravi hitro, ker ne smeva tratiti časa!«

In medtem ko se brat izroča božjemu varstvu, poizkuša tudi Eleazar po dolgem času moliti; toda njegova duša, v kateri divjajo nebrzdane strasti in katero je oškropila nedolžna kri tolikih žrtev, ne more moliti, ampak nesrečnik preklinja sovražnike božje, pa tudi samega sebe, ker mora živeti v tako strašnih časih in se je rodil v tako nesrečni hiši. »Kmalu bom moral verjeti groznim besedam, katere ponavlja dan na dan moj blazni ded, da leži na nas, na mestu, na celem ljudstvu, prekletstvo onega Nazarenca. Količno krvi se je prelilo v tem mestu, da, celo v tej hiši božji, odkar sta vpila moj ded in oče: 'Njegova kri pridi na nas in na naše otroke!' In vendar bi tudi jaz klical danes tako, rajši kakor Galilejca priznal za Mesijo!«

Ko opravi Natanael molitev, ga pelje Eleazar iz svojega stanovanja poleg celice Gazit v podzemeljske dvorane in hodnike, ki se raztezajo daleč naokrog pod templjem in njegovimi predvorji. Tako

nažgeta baklje; potem hitita navzdol po strmih in tesnih stopnicah in prekoračita mnogo hodnikov, ki se vijejo na to in ono stran. Skozi zidovje in preluknjane skalnate stene slišita šumeti in kapljati deročo vodo.

»To je vodovod Pilatov: samo ta Rimljan je prinesel našemu mestu poleg mnogo gorja tudi mrvico dobrega. Tudi je dal križati Nazarenca,« pravi Eleazar. »Tukaj gori se odteka preobilica vode v korito vrelca Siloe. Strugo mora čuvati straža, da se ne vtihotapijo skozi njo Galilejci. Kajti voda sega samo do kolena, obok pa je visok več komolcev. Rabljena voda in kri daritvenih živali pa odhaja po strmem rovu v Kedronsko dolino. — Tale skala leži ravno pod Najsvetejšim. Znano ti je, da je na tej skali naš oče Abraham hotel darovati svojega sina Izaka.«

»In se je že mnogo prej dvigal na njej oltar, na katerem je dobri Abel daroval svoj prvi dar, jagnje svoje črede, ki je bolj ugajal Bogu, kakor dar njegovega hudobnega brata Kajna,« se oglasi Natael. »Tako je zapisano v svetem pismu, četudi ni natančno določen kraj, kjer se je to zgodilo.« In mladenič se spoštljivo dotakne skale, katero je po njegovem mnenju Bog na poseben način posvetil.

»Tukaj je uklesano v steno neko znamenje, ki ti pokaže pravo pot, če se sam vrneš iz mesta. Pogledaj to puščico! Ima na koncu samo dvojce peresc, in kaže v oni prostor v prtiličju, odkoder sva prišla. Tam potrkaj na vrata, straža te bo slišala in ti odprla. Ali si zapomnil geslo?«

»Osveta Izraelova!«

»Prav. Puščice s čveterimi peresci vodijo v druge prostore, kjer kaj lahko zaišeš. Pazi torej samo na tole znamenje, da najdeš pot do stare palače Hazmonejev. Zdaj moraš še po tehle stopnicah navzdol, potem prekoračiš dolgi hodnik pod Tiropceonom in prideš po drugih stopnicah navzgor v obokano klet Hazmonejev. Ondi sem postavil stražo, dasiravno je ta pot precej neznana; če ji poveš geslo, te ne bo ovirala na poti. Torej na svidenje! Kmala nam prinesi zaželjeno pomoč!«

»Pozdravljen, Eleazar! Upam! da boš z menoj zadovoljen!«

Brata se poslovita, Natanael gre po mnogih stopnicah navzdol — našteje jih dvestošestindeset — hiti po ozkem, v skalo vsekanem hodniku in pride po sto in osemindesetih stopnicah navzgor v obokano klet. Ves čas glasno šteje stopnice, kajti čudna tesnoba mu stiska srce, ko tava po teh podzemeljskih prostorih.

Straža je čula mladeničevo štetje in ga pričakuje z nastavljenimi sulicami. Toda koliko začudenja in smeha, ko zagledajo vojaki prišleca v beraških capah, z berglo v roki in obvezano nogo!

»Pri vseh zakladih Salomonovih!« vzklikne načelnik, ko čuje iz ust Natanaelovih pravo geslo, »nimaš posebno slabih nog navzlic svoji kruljavosti, v številjenju pa se celo ne upam kosati s teboj! Kam se ti mudi tako?«

»Saj res, skoro bi bil pozabil, da moram šepati tako dolgo, dokler me vidi ču-

vaj pri mestnih vratih. Cilj mojega potovanja pa ne spada h geslu,« odgovori Natanael ter ugasne bakljo.

»Brat tempeljskega glavarja, kakor gotovo sem sin Abrahamov!« trdi eden izmed vojakov svojim tovarišem, ko si natančneje ogleda mladeniča. »Pustimo ga, naj gre svojo pot! Najbrž gre kam vohunit! Bog s teboj, drzni dečko!«

Iz razvalin velike palače, katero je začetkom bojev uničil ceni, pride Natanael v skrito in malo obljudeno ulico, odtod pa prišepa na zgornji trg. Le nekaj korakov še in pred njim stoji njegova rojstna hiša. Rad bi šel kar mimo nje, toda srce ga vleče k staremu Glezi, Raheli in bolni Ruti. Ko sta namreč ben Kaifa in Eleazar bežala z Natanaelom v tempelj, sta izročila tihi ženski skrbnemu varstvu zvestega služabnika.

Ko prekorači kruljavi beraček trg in se približa starim vratom, ki pečejo na dvorišče, zagleda ob zidu nekega dečka. Zdi se mu jako znan; resnično, to je oni — toda saj se mu ne sme dati spoznati! Takoj se obrne Natanael s svojim obrazom od nekdanjega tovariša in hoče iti nepoznan mimo njega. Toda zdajci se oglasi deček, rekoč: »Ubogi siromak, gotovo se ti godi zelo hudo. Na, tu imaš dva beliča, ki sta mi preostala v prodajalni, in si kupi kruha. Gospa Pavlina me ne bo karala zaradi podarjene miloščine.«

»Hvaležen sem ti in Bog naj ti tisočero povrne,« odgovori Natanael, ki še vedno skrbno igra vlogo berača in se ne hote obrne proti darežljivemu dobrotniku, tako da mu lunin žarek obsije obličje.

»Za Boga!« vrisne deček, »ali nisi ti — Natanael?«

»Nikar tako glasno! In ti Benjamin! Sicer sem mislil iti mimo tebe in bi te ne bil ogovoril, dasiravno mi je bilo hudo pri srcu. Ali zdaj si me spoznal in zato te srčno pozdravljam, čeprav si prišel zaradi onega lepega stotnika pri meni v zamero. Zakaj si me takrat spravil v škripce? Oče in brat sta me mislila skoraj ubiti.«

»O ti revček! Ampak tvoj brat bi bil stotnika rad umoril! In vendar je dobri Rimljan rešil mojemu očetu življenje. Zato sem mu pri begu šel na roko. Povedal ti bom kdaj natančneje oni dogodek in vse drugo, kar sem pozneje doživel. O usmiljeni Bog, kako hudo se ti je moralo tačas goditi, da si prišel na beraško palico! In vrhutega imaš nogo pohabljeno, moj bedni Natanael! Takoj moraš z menoj, da ti jo Evzebij obveže, saj je tudi moji sestri Tamari ozdravil zlomljeno nogo, tako da ni opaziti niti sledu kake poškodbe.«

»Ni potrebno, saj lahko hodim. Toda kje stanujete zdaj? — da te morem obiskati, kadar bom utegnil. Verjemi, da ničesar ne izdam Eleazarju! Takrat je prebrskal celi Jeruzalem, da bi ujel tebe, zlasti pa tvojo sestro, in joj vama, da vaju je dobil v svoje roke! Kajti prisegel je vam vsem, posebno stotniku, strašno osveto.«

»No, stotnik je že zdavnaj za devetimi gorami,« se smeje Benjamin. »Ampak veš kaj? Rajši si dogovoriva kraj, kjer se

lahko snideva! Obljubil sem namreč slovesno, da nikomur ne pokažem naše hiše. Kaj lahko nas tuintam kar ponevedoma izdaš.«

»Čemu si me torej silil tjakaj, da si pustim obvezati nogo?« ga vpraša začudeno Natanael.

»Saj bi te ne bil peljal v našo hišo, ampak na dom zdravnika Evzebija, ki je ozdravil mojo sestro. Pojdiva, peljem te tja, saj ni daleč odtod!« sili Benjamin.

»Povem ti resnico,« pravi Natanael čez nekaj časa. »Poznam tvojo zvestobo in vem, da me ne bodeš izdal. Na, vrni ti moram podeljeno miloščino! Nisem namreč berač in šepam samo zato, da ljudje ne spoznajo v meni brata Eleazarjevega. Ta me je poslal v tej obleki iz templja, da mu izvršim jako važno naročilo. Torej pozdravljen! Zdajle obiščem še Rahelo in druge domače, potem pa moram takoj odtod! Kam in zakaj, ti pa ne morem in ne smem povedati! Prosi svojega angela varuha, da me spremlja na nevarem potu!«

»Bom! Upam, da je naročilo tvojega brata pošteno; saj veš, da ne smeš podpirati slabega, tudi če ti grozi Eleazar s šibo.«

»O, Eleazar je modrejši kakor jaz in smatra svoje naročilo za najboljšo obrambo svetega mesta in templja v boju zoper Rimljane,« odgovori Natanael.

»Pa bo vendar ves boj brez uspeha,« pristavi otožno Benjamin. »Prav gotovo ne ostane od vsega templja kamen na kamnu.«

»Najbolje bi bilo, če te pobijem s kamni,« vzkipi Natanael, »ko tako brezbožno govoriš o svetem kraju. Še nekaj takih besed iz tvojih ust in najino prijateljstvo bo pri kraju!«

»Ne srđi se nad menoj! Bog mi je priča, da molim za odvritev strašne kazni božje, ki preti Jeruzalemu! Podajva si roke in ločiva se v miru! Torej kje in kdaj se zopet snideva?«

»To je težko določiti, ker mi ne maraš pokazati kraja svojega bivanja. Najbrž se vrnem šele čez teden dni,« odgovori Natanael.

»Prosil bom Rodo, da me pošlje vsak dan pred sobotnim praznikom na trg kipovat in takrat se bom vselej vračal ob večernem mraku po tejle cesti. Tako se najlažje snideva.«

Natanaelu je ta nasvet všeč in prijetelja se poslovita.

»Roda,« govori Natanael sam pri sebi. »Kje neki sem že slišal to čudno ime?« Mladi ljudje dobro ohranijo v spominu mala darila, katera prejmejo od tega ali onega prijatelja. In zato stopi mladeniču hitro pred oči mala hišica na bližnjem vrtičku, kjer je videl večkrat lepe bele golobe in kjer mu je priazna dekla pogostoma utrčala s stare smokve nekaj sadežev.

»I seveda je bila to Roda,« se spomni Natanael. »Kako da nisem spoznal njene imena? Tja je pobegnil Benjamin iz naše hiše. Poznal je Pavlina in bi bil rad kupil od njega nekaj belih golobov. Ampak da se upa skriti tik pred nosom! Moram se prepričati, če sem na pravi sledi!«

Natanael stisne berglo pod pazduho in skoči za prijateljem, ki je ravnokar izginil za vogalom. Sreča, da ni nihče šel

takrat po ulici in opazil njegovega naglega ozdravljenja. Potem pa spremlja izza bližnjega vogala dečka z očmi. In res! Be-

njamin smukne skozi vrtna vratca, ki pe-
ljejo v hišico, kjer je videl bele golobe.
(Dalje.)

Razgled po domovini.

Sijajna zmaga štajerske »Kmečke zveze«. V petek, 7. t. m., so se vršile na štajerskem deželnozborske volitve za splošno kurijo. Slovenska »Kmečka zveza« je postavila kot kandidata državna poslanca dr. Korošca in Pišeka. Liberalci so proti Pišek kandidirali učitelja Brinarja, proti Korošču pa podpirali nekega socialističnega učitelja, ki je ob enem tudi nemškutar. Z nevrjetno surovostjo in podlostjo so šli vsi liberalci in socialisti skupno v boj zlasti proti Pišek. Prepričani smo bili, da pride v najneugodnejšem slučaju do ožje volitve med kmetom Pišekom in učiteljem Brinarjem. V tem slučaju bi bili glasovali vsi socialisti za Brinarja. Liberalci so delali račune, a vrlo krščansko štajersko ljudstvo je te račune popolnoma prekrizalo. Dr. Korošec je zmagal z velikansko večino, ravnokar je slajno porazil Pišek oba nasprotnika. Dobil je 6051 glasov, dočim jih je dobil liberalni učitelj Brinar 1777, socialni demokrat trboveljski pa 2752. Liberalci so s svojim učiteljem popolnoma pogoreli. Padel je kakor svoj čas učitelj Jelenc na Kranjskem, ko se je drznil kandidirati proti dr. Šusteršiču. Slovensko ljudstvo ne mara liberalnih učiteljev. Srčno se veselimo te zmage, ki so jo priborili naši vrli štajerski bratje in pokazali, da so z nami enih mislij in enega duha. Želimo, da gredo z isto vnemo in navdušenostjo v boj tudi prihodnji ponedeljek, 17. t. m., in da prizadenejo smrtni udarec liberalcem tudi v kmečkih občinah. Živela štajerska »Kmečka zveza«! — V nemškem delu Štajerske so tudi liberalci popolnoma propadli. Krščanski socialci so pri prvem naskoku dobili tri poslance.

Krščansko ljudstvo vstaja. Zadnji čas so se vršile v raznih avstrijskih deželah deželnozborske volitve. Pri vseh se je pokazal lep napredek krščanskih volivcev. Na Gornjem Avstrijskem so zmagali skoro v vseh okrajih krščanski socialci, ravnokar so porazili na Solnograškem kršč. socialci liberalce in soc. demokrate, na Predarlskem so zmagali istotako krščanski socialisti, o Štajarski smo že povedali izid na drugem mestu. Pri vseh teh nedavno izvršenih volitvah se je pokazalo, da je liberalizmu že zapel mrtvaški zvonec. Na njegovo mesto stopa soc. demokracija. V kratkem se bo vršil glavni boj le še med krščanskim ljudstvom in med brezversko soc. demokracijo. Ni dvoma, da bo končno zmaga na strani krščanskega ljudstva. Pri nas na Kranjskem se liberalci še malo zvijajo. Začeli so zbirati po češkem zgledu delavstvo v narodni organizaciji. Na čelo te se je postavil maloučen doktor Oražen. Hribar pa se je začel voziti po shodih, kjer hoče vjeti s svojimi sladkimi besedami še kakega nevednega zaslepljenca. Druge nevarnosti pa ni, saj pri nas že vsak otrok ve, da ni

vsa liberalna stranka vredna piškavega oreha.

Letošnja manifestacija »Orlov« bo 8. avgusta v Kamniku.

Župniškega izpita v pomladanskem terminu so se udeležili naslednji čč. gg.: Abram Anton, kurat v Št. Petru na Krasu; Bartel Bertold, kaplan v Sostrem; Bešter Janez, kaplan v Cerkljah pri Kranju; Čerin Karol, kn. šk. tajnik v Ljubljani; Drolc Karol, kaplan na Igu; Jerič Anton, kurat na Ustju; Kajdič Valentin, kaplan na Dobrovi; Kalan Jakob, kaplan v Vremah; Lah Lovro, župni upravitelj na Gori pri Idriji; Logar Josip, prefekt v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu; Pavšič Frančišek, kaplan v Naklem; Pečarič Martin, župni upravitelj v Križih pri Trziču; Pele Ivan ekspozit v Zdihovem; Podlipnik Josip, župni upravitelj na Selu pri Šumbregu; Štular Martin, prefekt v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu.

Mil. g. škof Jakob Trobec je na potu v Rim, kjer bo v posebni avdijenci sprejet pri sv. Očetu. Potuje skupaj s svojim nečakom č. g. Janezom Trobecom, župnikom iz Rice, Minn., s svojo sestro in nečakinjo. Od tu odpotujejo skozi Paduo, Loreto v domovino. Mil. g. škof ostane v domovini do konca avgusta.

Shodi S. L. S. Naši delavni poslanci so zadnji čas zopet priredili več jako dobro obiskanih shodov. Posebno dobro so bili obiskani shodi v Belikrajini, ki jih je priredila ondota »Kmečka zveza« v Adlešičah in Podzemlju. Tu sta govorila deželni poslanec Matjašič in tajnik S. L. S. dr. Rožič. V Črnomlju se je ustanovilo katoliško izobraževalno društvo, kojemu predseduje ondodni mestni župan gospod Skubic. — V Besnici pri Kranju je govoril na shodu deželni odbornik Jarc; pri Sv. Katarini pri Trziču deželni poslanec Pišber; v Kamniku državni poslanec dr. Krek; na Javorniku pri Jesenicah je napravilo novo politično delavsko društvo shod, na katerem je govoril Gostinčar ml.; v Ljubljani je krščansko-socialno delavstvo imelo shod v »Unionu«. Na tem shodu je govoril deželni odbornik Jarc o občinskih volitvah ljubljanskih in o taktiki liberalne stranke; delavstvo tovarne za lep je imelo v gostilni pri Poljšaku dobro obiskan shod, na katerem je govoril o pomenu strokovne organizacije Ivan Gostinčar; v Robu pri Laščah državni poslanec Jaklič.

Mladeniška organizacija. Novi telovadni odseki so se ustanovili zadnji čas na Igu, na Dobrovi pri Ljubljani in v Šenčurju pri Kranju.

Sneg v majniku. Začetek majnika je prinesel v nekatere kraje precej snega. Snežilo je na Gorenjskem in tudi po nekaterih dolenskih krajih.

Društvo »Naša Straža« je imelo pretekli teden občni zbor. To društvo ima na-

men podpirati gmotno obmejne Slovence in posredovati pri nakupovanju zemljišč ter naseljevanju obrtnikov. Sklenilo se je soglasno in v občno zadovoljnost, da se podeli: 1500 K Katoliškemu in gospodarskemu društvu za Slovence na Koroškem na roke odvetnika dr. Brejca, da jih porabi po svojem predarku, 2600 K za zgradbo društvenega doma v t. Ilju v Sl. goricah na roke blagajniku Žebotu, 1500 kron družbi sv. Cirila in Metoda za zgradbo šole v Marenbergu. Ostanek glavnice 1000 K se pridrži še nadalje v blagajni. — Občni zbor je pooblastil odbornike, da se posvetujejo glede nadaljnjih korakov, kako bi društvo pričelo uspešneje delovati.

Francoski mladenčji, zbrani v telovadnih odsekih, so poslali našim krščanskim telovadnim organizacijam bratski pozdrav. Natančneje poročilo o tem prinese glasilo naših telovadnih odsekov »Mladost«. Opozarjamo na to naše mladeniške organizacije.

Štrajk uslužbencev ljubljanske električne železnice se je končal s tem, da je vodstvo ugodilo njihovim zahtevam.

Nobenega mrliča ni bilo celo leto v vasi Hoviku v Istri, dasi šteje vas 600 ljudi. Nobene bolezni ni bilo, akoravno je prebivalstvo splošno siromašno.

Deželni odbor je imenoval kot svoja nova zastopnika za c. kr. deželni šolski svet gg. profesorja Jarca in državnega poslanca Jakliča. Sedaj ima S. L. S. v tej važni korporaciji, če prištejemo še oba cerkvena zastopnika, šest zvestih somišljenikov. Razmere v deželi se polagoma boljšajo.

Za zgradbo kapnic v Gužah in na Bogem je deželni odbor zvišal deželno podporo na 30 odstotkov.

Za enotne pasme v kranjski živinoreji. Ker se je pokazalo, da ni bilo soglasja med deželnim odborom in med c. kr. kmetijsko družbo pri podpiranju nabave plemenskih bikov, se je deželni odbor obrnil do kmetijske družbe, da se naj odslej postopa po skupnem enotnem načrtu, da se doseže na Kranjskem čiste pasme. Deželni odbor je zopet dal podpore raznim zadrugam in tudi nekaterim zasebnikom za nabavo plemenske živine.

Deželna blaznica. V veliki zadregi so letos deželni dobrodelni zavodi. Vse je prenapolnjeno z bolniki, blaznimi in hiračimi. Posebno na slabem je deželna blaznica, ki že davno več ne zadošča številu umobolnih, tako da so postale v nji razmere že neznosne. Zlasti občutno je pomanjkanje deželne hiralnice, ker ni mogoče hiračih umobolnih spraviti v hiralnico, da bi se blaznica porabila le za tiste umobolne, katerim je v resnici namenjena. Ker je dežela dolžna, bolnike in blazne sprejemati, si je izkušal deželni odbor na razne načine pomagati. Prosil je kranj-

sko hranilnico, naj bi prepustila svojo no-vo-zgrajeno hiralnico v ta namen, ker bo sedaj stala nekaj časa prazna, a kranjska hranilnica je prošnjo odbila. Usmiljenke ne morejo graditi novega poslopja, ker nimajo sredstev. Ker deželni odbor brez deželnega zbora ne more skleniti nobenih večjih izdatkov, si začasno pomaga s tem, da se postavi na Studencu lesena stavba, v katero se spravijo bolniki za prvo potrebo. Ko deželni zbor kaj definitivnega sklene, ostane ta stavba kot baraka za nalezljive bolezni.

Vodovod Cirknica-Rakek. Začetkom tekočega leta je vlada za zgradbo vodovoda Cirknica-Rakek dovolila običajnih 40 odstotkov državne podpore, obenem pa zahtevala za to podjetje deželni zakon. Ker pa se morda deželni zbor snide šele meseca septembra, moglo bi se delo pričeti šele prihodnje leto. Po posredovanju poslancev je deželni odbor naprosil vlado, naj dovoli, da se delo razpiše in prične s pogojem, da deželni zbor posledobno sklene potrebni zakon. Deželna vlada je priporočila to prošnjo poljedelskemu ministrstvu, katero je že minoli petek prošnji ustreglo. Ta teden pritrdi prošnji še finančno ministrstvo in v kratkem bode mogoče delo razpisati.

Topničarsko strelišče pri Trnju. Z Dunaja se nam poroča: Vojaška uprava se je odločila, da pri Trnju v šentpeterski občini na Krasu napravi novo strelišče za topničarje. V ta namen hoče dobiti v zakup potrebna zemljišča. Obravnava se vrši dne 2. junija dopoldne v Trnju.

Žrtev neumnosti. V Trstu se je močno opekla po telesu triletna Antonija Balbi. Starišem je neko svetlobo, naj otrokove rane pomažejo s črnimol, da bo potem deklici gotovo odleglo. Imel je prav. Ker so stariši ubogali temu neumnemu svetu, je deklici v bolnici odleglo: umrla je.

Slovenskim starišem. Tržaška »Edinost« objavlja že par tednov podlistek, ki mora nedolžno mladino pokvariti. Zato resno svarimo, naj pazijo tržaški slovenski stariši, da ne pride »Edinost« mladini v roke. To kar prinaša »Edinost« nekatere dneve v podlistku, spada naravnost v »močvirje«, ne pa pred spodobne ljudi. Lahko jih je sram, da tako reč tiskajo. Imajo li res tako sušo? Imeli naj bi saj toliko ljubezni do slovenske mladine v Trstu, da je ne bi kvarili. Tržaški Slovenci potrebujemo čiste, ne pa »močvirske« mladine. Listke, katere prinaša »Edinost« ter jih potem izdaja v posebnih knjižicah, ne more nikdo priporočati.

»Pokret« prepovedan. Iz Zagreba javljajo, da je tamošnji nadškof dr. Posilović s posebno naredbo prepovedal duhovščini naročanje lista »Pokret« pod kaznijo. Obenem se pozivlja duhovščina, naj vse stori, da se širjenje tega lista prepreči. »Edinost« v svoji zlobnosti vidi v tem postopanju nadškofa Posiloviča »poskus podpore vladi barona Raucha«. Kako smešna je v svoji zlobi! Hrvaški list »Pokret« je pisan v istem liberalnem in surovem tonu kakor »Slov. Narod« in drugi podobni listi. Zato ga pošten kristjan ne more in ne sme priporočati.

Civilen pogreb pri sv. Jakobu v Trstu. Pred dobrim tednom smo imeli priliko pri sv. Jakobu občudovati civilen pogreb zagrizenega socialista. Pokojnik je na smrtni postelji odbil duhovnika, ko so ga njegovi sorodniki hoteli spraviti z Bogom. Ko je bolnik umrl, pride v župnijsko pisarno pokojnikova žena in menda njegov brat in izjavita, da zadnja »volja« (testament) pokojnikova zahteva, da se ga mora brez križa in brez duhovnika pokopati. In res, pogreb, ki se je vršil po želji ranjkega, je bil zelo mršav. Par smeja-jočih ljudi je šlo za vozom, na katerem je bil venec z rdečimi trakci. Na grobu pa je vendar zadržal v zemljo lesen križ po navadi, kot znamenje, kje da počiva pokojni. Kako gre to skupaj, bodo vedeli le socialisti povedati. Sploh ta pogreb priča o nevednosti socialistov. To bi pač morali vedeti ti modrijani, da če kdo na smrtni postelji odbije svete zakramente, ne more biti pokopan kot krščanski človek; zato se je pa tudi odgovor na izjavo onih oseb, ki so prišle v pisarno, glasil: »Tudi če hočete, ne moremo iti.« Čuje se pa, ne vemo, če je gotovo res, da dajo socialisti onim družinam, ki store kakega svojega umrlega civilno pokopati, nekak »štipendij«, to je majhno nagrado.

Na ustanovnem zavodu za gluho-neme v Ljubljani se bodo s pričetkom šolskega leta 1909/10 nanovo sprejemali gluhonemi šoloobvezni otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov. Prošnje je vlagati do 10. junija t. l. pri vodstvu zavoda. Natančnejša pojasnila daje razglas c. kr. deželne vlade kranjske z dne 17. aprila t. l., št. 7628.

Nikar v Ameriko! Minoli teden je prispelo iz Amerike nad sto Hrvatov, ki tožijo, kako slab zaslužek je ondi. Priden in vztrajen delavec zasluži komaj za vsakdanjo hrano; zato so se začeli seliti v domovino seveda samo oni, ki so si prej za vožnjo dovolj sredstev prislužili; drugi pa morajo trdo delati za vsakdanji kruhek, ker ne morejo nazaj.

Živinorejska zadruga se je osnovala v nedeljo, dne 2. maja, v Trnovem pri Ilir. Bistrici. Pri ustanovnem shodu je predaval gospod deželni nadzornik Legvart. Pojasnoval je pomen in potrebo živinorejskih zadrug, da so te zadruge edino sredstvo za hitro povzdigo živinoreje. Zadruga si bode nabavila v kratkem času plemenske bike in mršasce. Tudi za pašo se bode skrbelo. Govedoreja, kakor tudi prašičoreja je v tem kraju zelo zanemarjena, zato je ta zadruga zelo potrebna. Zanimanje za zadrugo je veliko.

Leto hroščev je letos. Važno je za kmetijstvo, da se čim več tega mrčesa pokonča. Črv je naredil lani in predlanskim ogromno škodo. Zato pokončujte hrošče, da se ta nadloga ne povrne! Deželni odbor se obrača do vseh županstev, naj se pobrigajo za pokončevanje hroščev. Tudi šolskim vodstvom se priporoča, naj store v tem oziru svojo dolžnost. Za pokončevanje hroščev se bodo dajale nagrade.

Zadružni tečaj na Grmu. Na kranjski kmetijski šoli na Grmu se priredi od 24. do 29. maja trajajoč tečaj o zadružništvu. Ta tečaj je v prvi vrsti namenjen učen-

cem šole na Grmu, smejo se ga pa udeležiti tudi mladeniči od drugod. Poslednji naj se ustno ali pismeno prikladi šolskemu vodstvu do dne 15. maja. Vnanji udeležniki morajo za hrano in stanovanje sami poskrbeti, posebno revni pa lahko dobé tudi podporo po 2 K na dan. Prošnje za podporo je nasloviti na deželni odbor, vložiti pa pri šolskem vodstvu na Grmu.

Kmetije, ne opuščajte škropljenja trti proti peronospori. Ker smo imeli zadnji dve leti zaporedoma sušo, se tudi peronospora ni tako močno razvijala kot pretečena leta. Mnogi lahkoverni in lahkomišelniki vinogradniki so vsled tega menili, da ni treba več trti škropiti. Kako napačno je to mnenje, to je nam pokazalo ravno lansko leto. Po dolgi suši je meseca avgusta nastopilo močno deževje in kar na mah se je prikazala peronospora, ki je mnoge vinograde (zlasti v zapadnih legah), ki niso bili poškopljeni, prav hudo zdelala. Ker je pa letos že majnik deževen, je nam letos pričakovati peronosporo bolj zgodaj in bolj hudo kot lani. Zato pa svarim vse vinogradnike, ne opuščajte škropljenja! Prvo škropljenje naj se vrši koj, ko odrastejo poganjki dobro ped dolgi, drugo škropljenje 10 do 14 dni po prvem, in tretje 14 dni po drugem. To navadno zadostuje. Le ako je poletje mokrotno, škropi naj se še v četrtil, tri tedne po 3 škropljenju. Pri vsakem škropljenju si moramo pripraviti svežo zmes galice in apna in zadostuje 1 kg galice pa 1½ kg apna na 100 l vode. Ker je letos trta veliko bolj razvita kot lani, preskrbi naj si vsak nemudoma potrebno galico in škropilnico. Galico oddaja Gospodarska zveza potom kmetijskih društev, c. kr. kmetijska družba pa potom svojih podružnic. Kmetijska družba oddaja pa tudi škropilnice vinogradnikom s pomočjo drž. podpore tudi brezplačno ali za polovično ceno (glej razglas v »Kmetovalcu«). Kdor pa želi dobiti močnejše škropilnice »Avstrija« ali pa nove škropilnice »Automata« po nižji ceni (eno petino ceneje), zglašuje se takoj pri podpisaneemu. Cene teh škropilnic, z zabojem vred, so v Avstriji, z enim razpršilnikom, na Dunaju 27 K 20 h, v Novem mestu 28 kron, ista z dvema razpršilnikoma, na Dunaju 29 kron 60 h, v Novem mestu 30 K 60 h; Avtomata, z nav. razpršilnikom, na Dunaju 25 K, v Novem mestu 26 K; Avtomator (pumpa k avtomatu), na Dunaju 20 K 20 h, v Novem mestu 21 K 20 h.

B. Skalicky.
Slavna županstva po Slovenskem prosi založništvo »Družinske Pratičke« kar najvljudneje, da izvolijo nemudoma enostavno po dopisnici sporočiti morebitne premembe pri letnih semnjih, da jih more vpoštevati pri natisu letošnje nove izdaje. Veliki pomen pravilnega znamenja letnih sejmov v najbolj razširjeni naši »Pratiki« za posamezne sejme vedo upoštevati vsa županstva, ki res skrbijo za blagor občine, vsled česar smo trdno prepričani, da se nam zanesljivo sporoče vse tozadevne premembe.

Pogozdovanje Krasa. Poslanec Žitnik, je nedavno v državnem zboru predlagal, naj so vsa nanovo pogozdena zem-

ljšča na Krasu davka prosta. Ta predlog je poslanec utemeljil z naslednjimi razlogi:

Podlaga vsakemu davku mora biti dohodek. Kjer tega ni, tudi davka ne more nihče zahtevati. Narodnogospodarsko stališče pa zahteva, da se vsako zemljišče po možnosti primerno izrablja. Zato je dolžnost države in dežele, da z davki in prikkladami ne obtežujejo in ovirajo pogozdovanja Krasa, ampak podpirajo. Zato je upravičena zahteva, da so davka proste vse nanovo pogozdene parcele toliko časa, dokler ne donajajo dohodkov.

Do konca leta 1906 je bilo pogozdenih na Kranjskem 2378 ha, na Goriškem 4143 ha, v tržaški okolici 869 ha, v Istri 1905 ha, v Dalmaciji 10.000 ha, skupaj 19.295 ha ali 34 odstotkov vseh v kataster za pogozdovanje sprejetih zemljišč. Na pogozdenih parcelah pa lastniki ne smejo pasti dolgo vrsto let. S tem je prikrajšana tudi živinoreja, ki nazaduje v mnogih krajih. To je tudi vzrok, da se prebivalstvo večkrat upira pogozdovanju, ker ima občutno začasno škodo.

V mnogih drugih državah je določeno, od katerih manj vrednih zemljišč se več ne plačuje davek. V Nemčiji n. pr. se ne plača nič davka od hektarja, ako donaja na leto manj nego 1 marko in 12 fenigov. Ko bi pri nas veljalo to načelo, bila bi davka prosta skoraj vsa pogozdena zemljišča na Krasu.

Avstrijsko gozdarsko društvo je že l. 1865 sklenilo resolucijo, naj se za pogozdena zemljišča na Krasu dovoli davčna prostost za določeno število let. Tudi v državnem zboru so poslanci že večkrat isto predlagali, doslej pa brez uspeha. Z ozirom na koristi deželne kulture in dejstvo, da nanovo pogozdena zemljišča več let ne donajajo dohodkov, naj zbornica sklene:

»Vladi se naroča, da predloži načrt zakona, ki bode določal davčno prostost sploh za vse nanovo pogozdene parcele za daljšo vrsto let, na Krasu pa najmanj za 40 let.«

Ta predlog se je odkazal davčnemu odseku.

Za nesmiselno stavo je dal življenje v Celovcu mizarski mojster Adolf Sackmann. Stavil je, da lahko napravi popolno temo po celem mestu. Vrgel je na tanko žico pritrjeni kamen na glavni električni tok. Ko je žica se dotaknila glavnega toka so se pričele delati iskre. Sackmann se je ustrašil ter je hotel žico potegniti proč, dobil pa je od elektrike tak udarec, da je bil takoj mrtev. Cestar, ki je hotel ponesrečenca spraviti s ceste, dobil je tak udarec, da je odletel daleč proč, ostal pa je nepoškodovan.

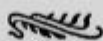
Pozor domačini! Naša domača zavarovalnica krasno uspeva in to je trn v oči ljudem, ki bi radi imeli tudi enake uspehe in jih pripravi do marsikatero nepravilnosti. Poroča se nam, da hodita neki N. Pečnik, potovalec »Slavije« in Peter Šmid, občinski sluga v Selcah, od hiše do hiše po Sevkški dolini in prigovarjata ljudem, naj se zavarujejo pri »Domači Vzajemni zavarovalnici«, ko pa pride zavarovalna polica zavarovancu v roke se

prepriča, da je ista izstavljena od »Banke Slavije«, ki pa ni nikakor domača zavarovalnica. Vse take pogodbe so neveljavne, to naj si zapomnijo dotični zavarovanci in naj store, kar jim vелеva dolžnost.

»**Večna molitev**« pred Jezusom v Zakramentu ljubezni. Nov natis z velikimi črkami. Cena 3 K za lično vezano knjigo z rdečo obrezo, z zlato obrezo in zlatim utisom na platnicah pa 3 K 90 h. — Kakor smo že zadnjič naznanili ima nov natis te splošno razširjene knjige tako povečan tisek, da bo mogel tudi najkratkovidejši knjigo rabiti. Starejši, ki jim peša vid, bodo velike črke brali z lahkoto, mlajši častivci pa si bodo ohranili zdrav vid, ker ne bodo utrudili očesa, tudi če molijo ure zvečer v mračnih cerkvah. Važno je, da obsega knjiga tudi pasjon ali premišljevanje Kristusovega trpljenja po vseh štirih evangelistih, kar ni imela dosedaj nobena slovenska molitvena knjiga.

Lep molitvenik po nizki ceni z naslovom »**Voditelj v srečno večnost**«. Ta molitvenik ima zelo priročno žepno obliko, ker je ozek in vsled finega papirja samo nekaj milimetrov debel, četudi ima 247 strani. Spraviš ga lahko v vsak žep, ne da bi te količiki ovirali, niti ne veš, da ga nosiš s seboj. Poleg tega ima pa tudi izvrstno vsebino, ker obsega v prvi polovici zelo lepe nauke za življenje in so z jedrnat besedo razložene najvažnejše verske resnice. — Druga polovica pa nudi cerkvene in druge potrebne molitve, prirejene po novem cerkvenem molitveniku. Cena za okusno vezano knjižico z rdečo obrezo 1 K 40, z zlato obrezo 1 K 80 h, s finimi vatranimi platnicami in z zlato obrezo 2 K.

Tudi Vydrova tovarna hranil v Pragi je pričela z zabavljanjem. Prav po starem receptu čeških svobodomiselcev. V »Domačem Prijatelju« št. 5 od 1. maja 1909 na strani 106 z eno samo umazano besedo grdo žali osebo duhovnika. To ni dostojno! Takih izrazov ne bomo več dopustili! Vsak stan je vreden svoje časti. Slovenci visoko spoštujemo duhovniški stan. Ako ga ne cenijo slovenski akademiki, ki študirajo v Pragi, je to njihova stvar. Sicer smo pa Slovenci že toliko krepki, da si znamo na domačih tleh napraviti tovarno za enake izdelke, kakor jih Vydrova tovarna izdeljuje. Denar pa bo ostal potem v naših žepih. Svobodomiselnosti imamo več kot preveč doma. Ni treba, da bi je nam za naš denar še po vrhu importirala Vydrova tovarna hranil iz Češkega pod krinko »Domačega Prijatelja«.

Gorenjske novice.

Domžalske novice.

g Društvena veselica. 2. majnika je priredilo katoliško izobraževalno in podporno društvo majnikovo veselico s petjem, godbo in igro. Vprizorila se je krasna igra »Kdo me bo pahnil s prestola?« Ves spored se je prav lepo izvršil. Posebno pa so v igri vse igralke v svojih

vlogah nastopale tako sigurno in dovršeno, da si se jim moral čuditi! V kratkem se vprizori igra »Andrej Hofer«, ki bo zelo zanimiva posebno zato, ker se njeno dejanje vrši ravno pred 100 leti, v časih hudih bojev s Francozi l. 1809. V brambor domovine, v naidušenju za njeno osvoboditev so takrat tekmovali vsi narodi lepe Avstrije, med njimi prav posebno tudi naši predniki. Zato na lepo igro že sedaj opozarjamo.

g Društveni Dom. V Domžalah se že nekaj let sem prav lepo razvija društveno življenje. Vendar pa bi se še mnogo lepše, ko bi imelo društvo kake prostore na razpolago, kjer bi se moglo zbirati. Predavanja more imeti sedaj le v župnišči, pevske vaje pri organistu Jak. Flisu, predstave v leseni baraki — tesarski delavnici! Cel zimski čas, ki je za predstave najbolj primeren, ne more prirediti ne ene veselice, ker nima prostorov. Prav modro je zato ukrenilo društvo na svojem letošnjem obnem zboru, da si hoče letos postaviti svoj »Društveni dom«. Ni pa ostalo le pri sklepu! Stavbni tehnik Franc Ravnikar, ud društva, je napravil načrte za »Dom«, ki vzbujajo splošno priznanje pri vseh. Tudi z delom se je že pričelo! Dasi društvo nima denarja, vendar trdno zaupa v Boga in naklonjenost udov in prijateljev in — zida!

g Štirirazrednica v Domžalah. Dolgoletna želja ljudstva se bliža vresničenju. Po prizadevanju bivšega deželnega odbornika, državnega poslanca Iv. Povšeta, se je posrečilo dobiti dovoljenje za razširjenje dosedanje trirazrednice v štirirazrednico. 22. aprila se je vršil zanjo komisijski ogled pod vodstvom gosp. okr. glavarja Iv. Kresse. Z delom se prav v kratkem prične.

g Domžalci v Bukarešti. Iz Domžal in okolice gre vsako leto nekaj deklet, izurjenih šivalk, pa tudi moških, v Bukarešt v razne slavninarske tovarne. Tako delajo že skozi 25 let. Dasi se v verskem oziru zanje doslej v tujini ni moglo kaj storiti, so se vendar večinoma prav dobro držali. Prizadevanju vrlega Franca Habjana pa se je posrečilo letos od ondotnega škofa dobiti dovoljenje, da smejo Slovenci dvakrat na mesec pri službi božji slovenske pesmi prepevati, ki prav zelo ugajajo. Več še! Nek tamošnji duhovnik se je začel celo slovenščine učiti, da bo mogel slovensko spovedovati. Ljubez sv. Cerkve je pač povsod enaka, splošna, katoliška! Vam pa, ljubljani rojaki v Bukarešti, kličemo: Čast vam!

Iz Št. Vida.

Žalostna smrt. Preteklo soboto zjutraj je pri Vižmarjih skočil pod vlak mizar Andrej Prevc iz Rožne doline pri Ljubljani. Bil je takoj mrtev. Ker so že dalj časa opazovali na n'em znake slaboumnosti, je bil cerkveno pokopan. — Isti dan popoldne pa so v Novakovem hlevu v Vižmarjih dobili mrtvega znanega mešetarja Antona Malenšek. Zadel ga je mrtvoud. Bog nas varuj nagle in nepredvidene smrti!

Predavanje, ki ga je B. P. Č. priredila preteklo nedeljo v telovadnici, je bilo sicer prav dobro obiskano, le žal, da mož in

mladeničev ni bilo tudi toliko število, kakor žena in deklet. Predaval je profesor dr. Knific o Carigradu in sedanji turški revoluciji. Predavanje je bilo nad vse podučno in vrlo zanimivo, hvala gospodu predavatelju!

Naši liberalci se še ne spametujejo. Sedaj so začeli zopet pisariti po liberalnih časopisih in lažejo, da se kar kadi. Posebno jim po glavi šumi župnikove pridige. Če človek prebira liberalne dopise, bi mislil, da župnik pridiga o sami politiki. Naj vendar hodi o poslušat te pridige tudi liberalni generali, da se jim ne bo potem sanjalo o strahu, ki ga ni. Čudno, da o teh pridigah vedo toliko povedati tisti ljudje, ki k pridigam sploh ne hodijo, če pa v cerkev h kakšni maši pridejo, se pa tako obnašajo, da se verniki zgražajo nad njimi.

»Klanjarjeva mreža« tudi ne da miru liberalnemu generalu. Vedno jo vidi pred seboj in zato pisari o njej po liberalnih cunjah. Je že prepozno, gospod general; ta mreža se je po zadnji volitvi tako dobro popravila, da je z vsemi svojimi lažmi ne boste mogli raztrgati. Vsi dobro vemo, kako radi bi vi prišli v to mrežo, pa vas nihče ne mara. Da pa naši občinski mošje in svetovalci ne zna'jo ne brati ne pisati, to ste pa že prevečkrat povedali, da bi vam še kdo verjel.

Popravki. Zadnje čase liberalci prav pridno pošiljajo popravke v naše liste. Mi se tem popravkom smejemo, ker vemo, da so do zadnje pičice zlagani. Zato na te popravke nimamo drugega odgovora, kakor sledeči popravek: Ni res, da liberalci s svojimi popravki kaj popravijo, res pa je, da v svojih popravkih znova lažejo; ni res da so liberalni popravki popravki, res pa je, da so liberalni popravki zmazki; ni res, da liberalci niso liberalci, res pa je, da liberalci so in ostanejo lažnjivci.

Iz raznih krajev Gorenjske.

Iz Hrušice. Vedno se čita v »Domoljubu«: tu so ustanovili izobraževalno društvo, tam zopet napravili člani izobraževalnega društva krasno in zabavno igro itd. Ali glej! Povsod drugod, samo o vaseh Sp. in Zg. Hrušica, Štefanja vas in Bizovik tega ne slišiš. In zakaj ne? Najbrže zato, ker pri nas še nimamo izobraževalnega društva, katero je velike važnosti, v dušni in telesni blagor. Zato fantje in dekleta iz omenjenih vasi na noge, in takoj, ko se ustanovi pripravljalni odsek, takoj se oglašite v obilnem številu, ali kot udje, ali pa kot podporni člani. Sramota bi bila za nas, ako bi morali mi zaostati za drugimi vasi v napredku in izobrazbi. O ne, tega ne! Koliko zabave, koliko prijetnih uric nas čaka, ako ustanovimo omenjeno društvo. Zato vam kličem, fantje in dekleta, na noge in takoj agitirajte za to prepotrebno društvo, katero se ustanovi po splošni želji v najkrajšem času.

g Iz Poljan nad Skojo Loko. Tukajšnja hranilnica in posojilnica lepo napreduje, hranilne vloge prekoračile so že en milijon kron, to je 1.011.444 K 43 v. Računski zaključek za pretečeno leto 1908 izkazuje sledeče: Članov je pristopilo 11,

odstopil je eden; hranilnih vlog se je vložilo 343.565 K 98 v., dvignilo se je 185.177 kron 73 v., torej se je več vložilo 158.388 kron 25 v.; posojil se je dalo 35.910 K, vrnilo pa 44.517 K, vseli posojil bilo je koncem leta 1908 452.451 K 10 v.; pri Zadručni zvezi naloženega denarja je 505.304 K, v poštni hranilnici naloženega 2569 K 44 vin. Čisti dobiček bil je v letu 1908 2926 K 74 v., rezervni zaklad znaša 11.498 K 45 vin., denarni promet v pretečenem letu bil je 993.729 K 76 v. — Kakor se razvidi iz predstojenih števil, hranilnica izvrstno napreduje in je dosegla vsestransko zupanje, posebno značilno pa je to, ker hranilnica nima velikih vlog, ampak zbrane so male svote kmečkega ljudstva, ki bi si drugače veliko tega denarja ne bilo prihranilo. Priporoča se, da se znanprej še bolj oklenete te posojilnice, ker vlagateljem se daje popolna zanesljivost, izposojevalcem pa najbolj ugodne pogoje, bodisi na vknjižbo, osebni kredit ali na tekoči račun; posojuje se tudi na amortizacijo.

g Umrla je po kratki bolezni na Boh. Beli 1. maja učiteljeva vdova g. Marija Ausser, stara 67 let. Pokojna je mati p. Anastazija, frančiškana in učitelj v Novem mestu. Bila je vzorna krščanska žena, usmiljenega srca in dobra gospodinja. Naj počiva v miru!

g Mošnje. Pomilovanja vredni surovi izgredniki v Št. Vidu so dobili verne posnemovalce tudi pri nas, ki jih pa v hudobiji še daleč prekaša. Na župniškem hlevu je pobil neki surovež nova okna in se je že dvakrat znašal nad župnikovim lepim sadnim drevjem ob cesti; posekal, deloma polomil je namreč deset 11letnih hruševih debel. Dobromisleči župljani to skrajno surovost odločno obsojajo, nekaterniki se pa temu divjemu početju vendar žalibože še muzajo.

g Senčurska dekliška Marijina družba je priredila dne 25. aprila in 2. maja igro »Lurška pastirica«. Obakrat je bila igra jako dobro obiskana. Igra se je vrlo dobro igrala. Glavni vlogi: grofinja in Bernardka zaslužita posebne pohvale. Tudi ostale igralke so dobro izvršile svojo nalogo. Želimo dekletom Marijine družbe še vnaprej tolike požrtvovalnosti. — Na občnem zboru senčurskega kat. slov. izobraževalnega društva dne 2. maja se je ustanovil tudi telovadni odsek: Orel. Odbor je sledeči: Predsednik g. župnik Janko Šiška, podpredsednik Aleš Vidmar, Senčur št. 120, tajnik Mihael Kmet, blagajnik Karol Bricelj. Odborniki za posamezne vasi: za Srednjo vas: Franc Krištanc; za Luže: Janez Gašperlin; za Visoko: Jakob Jeler; za Prebačevo: Lovrenc Novak; za Hrastje: Janez Brodar. Želeti bi bilo, da bi se tudi iz Vogelj in Voklega društveniki oglašili za sprejem. Takoj na ustanovnem občnem zboru se je dvajset fantov zapisalo v telovadni odsek. Pristopite fantje v obilnem številu v telovadni odsek in zanimajte se malo bolj za izobraževalno društvo, da se priučite reda in discipline, ki je prvi pogoj za obstoj vsake družbe!

g Iz Vodic. Dne 2. t. m. se je pri nas ustanovilo kat. slov. izobraževalno društvo, kateremu je dozdaj pristopilo 45

članov, mož in mladeničev. O namenu in koristi društva je zanimivo poročal na ustanovnem občnem zboru g. nadučitelj Slapšak.

g Bohinjska Srednja vas. 18. aprila je priredilo izobraževalno društvo predavanje. Govoril je g. župnik Berlec o Radeckiju. — Na sv. Florjana dan je priredil telovadni odsek igro »Za letovišče«. Vsi igralci so dobro pogodili svoje vloge. Igra se ponavlja na Vnebohod, 20. t. m. in bo ob enem tudi srečolov.

g Mekiše. Desetletnico svojega obstoja boste praznovali na praznik Vnebohoda Gospodovega mladeniška in dekliška Marijina družba v Mekišah; o tej priliki bo govoril Marijinim sinovom in hčeram ob pol 6. uri zjutraj (pred sveto mašo) in ob 1/23. popoldne vodja Marijinih družb č. g. Janez Kalan. Lepo in koristno bi bilo, ko bi se tudi člani sosednjih Marijinih družb udeležili teh bodrilnih govorov v proslavi in procvit Marijinih družb.

Dolenjske novice.

Iz Št. Ruperta.

d Iz Št. Ruperta. V Št. Rupertu zgodila se je velika nesreča. 18-letna Karolina Strmole hotela je gladiti novo obleko. Šla je torej v drugo hišo po žrvnico za gladilnik. Ker pa je bil hud veter, zakrila je gladilnik s predpasnikom. Predpasnik se je vnel in zgorela je na deklici vsa obleka. Prepeljali so deklico potem v bolnišnico, kjer je umrla vsled opeklin. Mar. hči. — Za »Društveni dom« so darovali: Preč. g. generalni vikar J. Flis 100 K, dr. Hočevar iz Mokronoga 2 K, g. kurat Knavs 20 K, njegova sestra 5 K, A. Kurant 4 K, neimenovana 1 K. Bog jim bodi plačnik ter obudi obilo posnemovalcev. — Ogenj. Dne 23. aprila nastal je ogenj pri Borštarnju na Homu. Zgorelo je vse popolnoma do tal, med drugim tudi 160 K denarja. Zavarovan je za 300 K. — Učili so v nedeljo, 2. maja pijanci mladeniča Franceta Rome, ki je drugače bil miren — a je začel v slabo družčino — ostal zunaj cerkve in so ga tako stepli, da je tekom 24 ur bil brez zavesti in umrl. To je že drugi slučaj letos v Št. Rupertu. V cerkvi so šmarnice — zunaj cerkve — se koljejo in pobijajo. Dober svet je ta: sv. misljon je tu: Do tu in nič dalje se ne sme trpeti pohujšanje in greh. Možatost in krščanska zavest na dan pri možeh in fantih!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Z Gore nad Sodražico. Gorniški zvonovi prav žalno pojo! Pa pride sobota — delopust, ob štirih popoldne. — Kako prijazno je bilo pred dobrim pol letom, ko so ob sobotah popoldne zapeli zvonovi naše podružnice kmetu in delavcu tako pristrčno pesem odpočitka, znaneč mu, da pride nedelja trpinova želja. V nedeljo se oddahne od tedenskega truda ter poskrbi za duševno hrano svojemu pobožnemu srcu. Imeli smo pri naši podružnici glede službe božje prav tako, kakor po samostojnih župnijah. Zgodilo pa se je,

da je prebil mlad duhovnik župnijski izpit. Ker tu ni mogel postati župnik, nas je zapustil. Tako smo bili ob premenjavanju duhovnikov za par mesecev prisiljeni zatekati se k farni cerkvi v Sodražico. »Dobili bomo stalnega duhovnika, da se ne bode vedno premenjavalo,« so rekli naši skrbni možje. Obrnili so se v tem oziru do pristojnih oblasti. In te oblasti so zahtevale v svrhu ustanovitve samostojne župnije glavnicu 6900 kron. Plačali smo, težko plačali, ter smo tako kupili »svojo« faro, misleč seveda, da dobimo tudi stalnega župnika. Sedaj pa čakamo že čez sedem mesecev, odkar se nam je priznala samostojna župnija, a duhovnika še sedaj nimamo. Res, med tednom se potrpi, delo nas moti, ne mislimo dosti na to. Oh sobotah nas pa vzdrami žalna pesem naših zvonov ter nas spominja, da smo kljub ogromnemu bremenu, ki smo ga prevzeli, v najboljšem namenu še vedno zapušteni in da morda ostanemo tako še za daljšo dobo. Kje it kaj je temu vzrok, ne vemo in tudi ne preiskujemo, prosimo pa, da se naredi že enkrat konec takim žalostnim razmeram. Sicer pa je naša dolžnost opozarjati na nekatere žalostne posledice, ki se pričenjajo pojavljati, čemur pa se nihče ne čudi, saj so ovce brez pastirja. — In prišel je sovražnik ter zasedal ljujko med pšenico.

Iz Štange. Zima je bila strašna, dolga huda ledena. Večkrat sem prišel v šolo grede v zamete, štirikrat tudi s sv. R. Telesom. April je bil pa krasen, vroč, suh, a maj pa mrzel, da bi bil dober zopet kožuh. Vse narobe. Drevje je cvetelo prav lepo. Upamo, da bo zopet nekaj sadja. Bog daj! Saj sadije veliko zaleže ljudem. — V šoli še vedno uči gospod župnik — že 33 leto. Nove šole še ne bo tako kmalu, kakor se kaže. — Ljudje so zdravi. Meso v Litiji je silno drago, po 60 kr. kg. — Žito je redko, tako tudi trava. — Priporočam posebno dolenskim kmetom »Dolenjske Novice«. So jako izvrsten list pod uredništvom g. A. Žlogarja. Imajo silno veliko poučnih člankov, ki so pisani izvrstno. Tisk je lep in dober papir. Naročajte si kmetje »Dolenjske Novice«.

Iz Loškega potoka: Žalostne in hitre smrti je moralo umreti mlado življenje 14 let starega fanta. Tekel je bos po polju, pri tem si zadržal neko leseno ost v nogo, kar mu je povzročilo zastrupljenje krvi. Začetkom se ni mnogo zmenil zato, a prihajalo je vedno hujše, bolečine v vratu, v glavi, dokler ni izdihnil. Vedno je upal na ozdravljenje, a končno je le videl, da bo moral pod zemljo. Par ur pred smrtjo je še milo vzdihnil k svojemu očetu: Pa bom res moral pod zemljo? Svarilen vzgled, kako moramo paziti na vsako rano, jo skrbno očistiti, oziroma poiskati o pravem čas udravniške pomoči.

Iz Ambrusa. V Ambrusu imamo jako burne dneve. Županstvo se maje, skoro bi se podrlo. Sedanji gospod župan je odpovedal službo, 6. maja se je vršila občinska seja. Nekateri izmed naprednih so se že veselili volitve, češ, da bodo volili iz svoje srede enega, ki že dolgo hrepeni po tej službi. Pa za sedaj je še ostalo pri starem. Odločni možje »S. L. S.« so pre-

prečili, da se ni vršila volitev. Župan zahteva tajnika, ali pa odloži službo. Ima pa čisto prav, plačo 120 K ima dandanes že vsak pastir, pa mu ni treba poslušati vsakega. Pripomnimo, da je letos dobila ambruška občina 12 vagonov krmil, 9 sena in tri vagone otrobov. Zahvala gre gg. poslancem »S. L. S.«, pa tudi za županstvo ni bila malenkost.

Podzemelj. Slučajno sem zopet dobil v roke nekaj številčk »Belokranjca«, ker ga je toliko (!) v Belikrajini, da ga je težko dobiti. Ko sem ga pregledal, se mi je pošteno gnjusil. Najprej se kaže jako skromnega, ker ga neizrečeno veseli, da ga je en pot »Slovenec« krenil po lažljivih ustnicah; le to zahteva še, naj ga prime za ušesa v drugo bolj z rokavicami. Ravno tak se mi zdi »Belokranjec«, kakor kak razvajen gosposki otrok med krepkimi, kmečkimi sinovi. Nagaja jim in jih draži; a če jim je nazadnje le dosti, ga pa pošteno naklestijo, pa javka in vpije kot popolnoma nedolžen. Istotako »Belokranjec« napada, zavija resnico, laže in obrekuje kakor stekel pes, a če se mu stopi na nogo, pa vpije, da je Kristus učil ljubezen do sovražnikov. Z vso resnostjo zahteva, naj mu nastavi še levo lice, kogar on udari po desnem. Potem se jezi na dr. Kreka, ki je nekoč dejal, da v politiki to ne more veljati. Zato pravi »Belokranjec«, da se hoče pač ravnati po Kristusovi veri, ne pa po Krekovi ali pa Lampetovi. A »Belokranjec« gotovo ne zna, kaj je govoril naš Zvečičar o pobeljenih grobovih in o hinavcih, sicer bi se pač ne skliceval nasproti duhovnikom na vero Kristusovo. — Glede deželnega posojila goni seveda naprej svojo. A česa vsega je kriva »S. L. S.«? To je izvrstno! Najprej je kriva, da ni bilo vojske s Srbi, kar »Belokranjec« ni vseeč; boji se, da bodo črni jezuiti zdaj vladali v Bosni. Potem je kriva ta stranka, da hoče država vpeljati nov davek na žganje in pivo, ker rabi denar za dežele in vojaške troške v Bosni. Vseeč tudi ni »Belokranjec«, da »S. L. S.« dela politiko »za vero«, to je, da je krščanska stranka. No kajpa »Belokranjec« je brezverec. In tako naprej. — Pošteno me je grabilo, ko sem prebiral »Belokranjca«. Ko bi ne bil le kos namazanega papirja, pošteno kiofuto bi mu bil prisolil, da bi se mu poznalo. Hvala Bogu, da tudi Belokranjci vedno bolj spregledujejo, kako jih vodi za nos. Naj se oklenejo vsi »S. L. S.«, ki je res ljudska in kmečka, ker je krščanska. Saj ima le kristjan srce za brata, ne pa brezverec.

Notranjske novice.

Idrijske novice.

Slepe miši so lovili prvega maja tudi letos naši soc. demokrati po Idriji. Ne samo pametnim ljudem, ampak njihovim pristašem samim se zdi tak sprevod budalost — zato, ker ima toliko vsepeha, kakor če se kdo z glavo zaletava v debel zid. Kdo bo pa vpošteval to njihovo kolovratenje? Mi Idrijčani smo jih gledali, a od nas ni odvisno izboljšanje delavskega

položaja. Novi turški sultan Mohamed V. se pa menda ne bo tresel pred Idrijskim obhodom. Kristan rad hodi v Idrijo, kjer ga lepo plačujejo. Delo v rudniku je prvega maja večinoma počivalo. Kdo privošč delavcem počitka bolj kot mi? Toda ravno ta mesec je toliko praznikov, da počitek 1. maja že lahko pogrešajo. Kedar se počiva, ni nič plače, pač pa se veliko več zapravi. Od nič tudi niso bili soc. demokrati 1. maja tako nakurjeni. — Eno se nam ni dopadlo. Mnogo delavcev »S. L. S.« je isti dan vsled prijenljivosti ostalo doma.

Umrli je Ivan Paa, upokojeni orožnik in posestnik v Idriji. Pred nedavnim časom je prodal svoje hiše. V boleznih je silno želel dočakati poroke svoje hčere, ki bi se imela vršiti čez dober teden, pa je prej sklenil svoje življenje.

S puško se je ustrčili 8. maja rudar Janez Brus. Pravijo, da ga je nezgoda pri kupčiji pripravila do tega. Ker ni dvoma, da se je zavedal svojega dejanja in bil zagrizen nasprotnik katoliški stvari, so mu je odrekel cerkveni pogreb.

Bojazljivci so naprednjaki in socialisti. Ob času zadnje občinske volitve so bili tako korajžni in izzivali g. gerenta. Ko so pa bili naznanjeni glavarstvu, ni bil nobeden izmed njih toliko moža, da bi priznal svoj »požrtvovalni« čin.

Iz reške doline.

n Živinorejska zadruga se je ustanovila v Trnovem na Notranjskem. Na ustanovnem občnem zboru je govoril deželni živinorejski nadzornik g. I. Legvart o umnem živinorejstvu in pomenu živinorejskih zadrug za izboljšanje živine. Njegov govor priobčimo v eni prihodnjih številčk obširno. Pristopilo je takoj nad 20 članov. Predsednikom je izvoljen trnovski dekan g. dr. M. Kržišnik, ki si je največ prizadeval, da se je ustanovila zadruga. V odboru so ugledni posestniki. Delež znaša 10 kron. Živinorejci pristopajte k zadrugi!

n Gospodarsko društvo. Koncem minulega meseca se je vršil občni zbor. Na občnem zboru je navduševal člane tudi horjulski župan g. Stanovnik. Iz računskega zaključka posnemamo, da je imelo »Gospodarsko društvo« v minulim letu 707 članov in prometa 340.738 K 81 v. Zanimajo nas posebno, da je društvo prodalo svojim članom posebno zelo mnogo gospodarskih in kmetijskih potrebščin, tako 16 vagonov žlindre, 1 vagon kostne moke, 1500 kg lanenega prešanja, 500 kg klajnega apna, 11 vagonov otrobov, 15 vagona rižere, 3 vagone cementa, 4 vagone apna, 12 vagonov opeke itd. Vidi se, da se člani društva zanimajo za moderne pripomočke v umnem kmetovanju. Minulo leto je Zadružna zveza izvršila v društvu revizijo, ki je pokazala, da je vse pisarenje »Notranjca«, kakor bi se delale napačne bilance itd., navadna lopovščina! Zato naj se pa člani z mirno vestjo zaupajo onim, ki vodijo poslovanje »Gospodarskega društva« in naj se ga tesno oklenejo in poskusijo pridobiti čim več novih članov.

n Smrtna kosa. Pred kratkim je umrl v Trnovem ondotni farni cerkovnik g. Fr.

Širceľ, ki je svojo službo opravljal 37 let. Bil je krstni boter velikemu številu otrok, zato se ga je splošno nazivalo »mežnarjev kompare«. Svetila mu večna luč. — Minuli teden je umrla v Trnovem gđ. Franja Benigar, stara 23 let. Bila je odlična igravka v tamošnjem izobraževalnem društvu, ki jo bo pri predstavah pogrešalo. Naj počiva v miru.

n Volitev v okrajni zdravstveni zastop je prinesla »neodvisnim« hud poper. Izvoljeni so sami vrli somišljeniki naše stranke.

n Delavsko gibanje. V bistrski tovarni testenin so se začeli delavci gibati in so nameravali stopiti v štrajk; vzrok je nezdravo delo v tovarni. Zahtevali so eno uro krajši delovni čas. Tovarnarja sta se z bala složnih delavcev in sta po par dnevih delavstvu ugodila. Dobro bi bilo, da bi se delavstvo organiziralo in zahtevalo tudi povišanje plač, ki so v tej tovarni — nezdravemu delu primerno — zelo slabe, zlasti ženske se izkoriščajo. Tudi na parni žagi bodo menda zahtevali zmanjšan delovni čas.

Vipavske novice.

n Velika javna telovadba. Notranjski in goriški Orli prirede veliko javno telovadbo na binkoštno nedeljo, 30. t. m. v Vipavi. Opozarjamo vsa naša izobraževalna društva k sodelovanju. Prihitite vsi v »raj kranjske dežele«, kakor imenuje Vipavo zgodovinar Valvazor. Naši telovadci, ki zadnji čas tako častno nastopajo širom slovenske zemlje, bodo pokazali

tudi v prelepi vipavski dolini kaj znajo. Priglašeni je že nad sto bratov telovadcev! Prosimo, priglasite naj se tudi druga kat. slov. izobraževalna društva, katera bi korakala v sprevedu; posebno ona, ki imajo društveno zastavo, da tako tem bolj povzdignejo slavnost. Iz sporeda, ki bo v najkrajšem času popolnoma določen, naj omenim to: Do 10. ure zjutraj zberejo se vsi bratje telovadci in vsa izobraževalna društva v Logu pri Vipavi, kjer je staro-znana božja pot. Okolu pol 11. ure prispejo v Vipavo, kjer bode slovesen sprejem. Po sprejemu se vrši sveta maša na prostem na trgu. Po sveti maši bode skupno kosilo po naših gostilnah. Ob pol 2. uri imajo telovadci skušnjo in ob pol 4. uri se vrši velika javna telovadba. Pri telovadbi svira popolna vojaška godba 47. pešpolka iz Gorice. Po telovadbi se pa vrši prosta zabava v »preprižnem« kraju v Vipavi »Pod skalo«, kjer bode tudi ves čas igrala vojaška godba. Vsekakor kaj takega še ni bilo v vipavski dolini. Drugi dan, na binkoštni pondeljek, pa bo mladeniški tečaj v dvorani v »Tabru«. Govorniki bodo iz Ljubljane. Prosimo vsa kat. slov. izobraževalna društva, kakor tudi še posebej bratske Orle, da se priglasijo, da moremo vse potrebno ukreniti. Pričakovati je največje udeležbe! Agitirajte voditelji naših organizacij za našo prireditev, za kar vam bomo vedno hvaležni. Na zdar in na svidenje dne 30. maja v Vipavi!

n Prevzvišeni knezoškoči imeli so tu v Vipavi 25. pret. meseca. in pa do 6. t. m.

birmovanje po vipavskih farah. V Vipavi priporočali so vse naše organizacije, posebno pa Marijino družbo in pa vrle slovenske telovadce Orle! Prehvaliti niso mogli značajev voditeljev naše mladeniške organizacije. Tudi po drugih farah priporočali so našim izobraževalnim društvom k ustanovitvi telovadnih odsekov. Da jim je res pri srcu naša organizacija, pokazali so s tem, da so posetili skromno telovadnico vipavskega odseka, ter naučevali telovadce k delu za razširjenje naših organizacij sploh, posebno pa mladeniških.

Iz raznih krajev Notranjske.

Vabilo na redni občni zbor hranilnice in posojilnice v Gor. Logatcu, reg. zadr. z neom. zavezo, ki se bo vršil dne 23. maja 1909 v posojilniški sobi v Gor. Logatcu ob pol štirih popoldne. Dnevni red: 1. Poročila načelstva in nadzorstva. 2. Volitve načelstva in nadzorstva. 3. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi načelstvo.

n Prostovoljno gasilno društvo na Stari Vrhnik vabi k slovesnemu blagoslovljenju gasilnega doma in brizgalne, katero se vrši v nedeljo, dne 16. maja t. l. Vstopnina k veselici 50 vinarjev za osebo. Čisti dobiček je namenjen za pokritje stroškov gasilnega doma in orodja, vsled česar se preplačila hvaležno sprejemalo. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor. — V slučaju slabega vremena vrši se slavnost prihodno nedeljo, 23. maja z istim sporedom.

G O R I Š K A.

Podgora. V pondeljek, 3. t. m., ob 6. zvečer smo pri nas sprejeli novega gospoda kurata Cirila Vuga. Slavoloki in slovenske trobojnice, slovesno zvonjenje in množica ljudi, ki smo jo cenili na tisoč, vse to je dajalo prirodu gospoda kurata izredno slovesno lice. V imenu županstva je pozdravil gospoda kurata gospod župan, potem ga je pozdravilo učitelstvo, g. voditelj Justin ga je še posebej pozdravil v imenu »Katol. slov. izobraževalnega društva« Branik; nato ga je lepo pozdravila v imenu Marijinih hčera članica »Mar. družbe«. Posebno toplo se je zahvaljeval gospod kurat Marijini družbi, ki je prišla mnogoštevilno, v belih oblekah in z zastavo naproti gospodu kuratu. Potem je bil v cerkvi blagoslov. Zvečer pa je »Kat. slov. izobraževalno društvo« priredilo gospodu kuratu podoknico. Raketi, bengalični ognji in pokanje topičev je privabilo pred župnišče zopet ogromno množico. Mešani zbor našega društva pod vodstvom g. Justina je zapel prav lepo gospodu kuratu v pozdrav. G. kurat se je ginjen zahvaljeval ter povdarjal, da hoče podpirati društvo v dosegu njegovih lepih ciljev. Le počasi se je na to množica razšla.

Proti »Domoljubi« se je postavil okr. šolski svet za goriško okolico, kakor smo že poročali. Nas to ne boli prav nič, še celo v čast in ponos si štejemo, da se naš liberalni učitelji tako bojé. Sedaj je zade-

va menda že v deželnem šolskem svetu. Deželni šolski svet najbrže ne bo sledil liberalnim učiteljem. Pač pa bi ne bilo napakno, ko bi višja šolska oblast enkrat izpregovorila resno besedo v obrambo krščanskih učiteljev, učiteljic in katehetov, ki jih liberalni listi blatijo. Nadalje naj bi šolska oblast pogledala na prste tistim liberalnim učiteljem in učiteljicam, ki s svojim življenjem in vedenjem v šoli in zunaj šole naravnost pohujšujejo mladino. Naj bi zastopniki cerkvene oblasti v okr. šolskem svetu sedaj stavili kak tak predlog. Ljudstvo bi jim bilo hvaležno!

Velike goljufije so zasledili pri laško-liberalni banki »Popolare« v Gorici. Tu so nekateri člani načelstva igrali na borzi. Če so dobili, so vtaknili denar v žep. Sedaj pa so naenkrat izgubili okroglo en milijon kron. Oblast je prišla na sled tej izgubi in sedaj morajo škodo popraviti vsi člani načelstva. Župan goriški Bombig bo izgubil najbrže vse premoženje, mnogi so morali založiti po 100.000 kron. Kriv tega je judovski advokat dr. Luzatto, ki je vodil igranje na borzi. Seveda so obdolžili bivšega ravnatelja, češ, da je on kriv. Toda to ni res. Listi, posebno liberalni, o tej goljufiji malo pišejo. »Narod« je celo pisal, da naj se ljudje nikari ne boje izgub. Na banko je namreč nastal »run«. Koliko so pač naši liberalci dobili od laških judov in liberalcev, da molče o tej goljufiji? Če bi se pa v kakem sloven-

skem krščanskem zavodu zgodila le kaka majhna nepravilnost, bi pa takoj lopnili z velikim kolom!

Imenovanje. Ravnatelj bogoslovnih študij v semenišču je imenovan preč. g. monsignor dr. Jakob Brumat.

Za kolone. Kolonski odsek v državnem zboru bi bil skoro že zaspal. Zasluga poslanca Fonaja, da je posredoval pri vladi, da se je kolonsko vprašanje zopet sprožilo na Dunaju. Dne 6. t. m. so se v poljedelskem ministrstvu posvetovali o ureditvi kolonata na Goriškem. Posvetovanja sta se udeležila tudi poslanca Fonajin dr. Gregorčič. Ta teden se posvetovanja nadaljujejo. Poslancu Fonaju je minister na njegovo prizadevanje obljubil, da bo vlada predložila drž. zboru načrt postave za izboljšanje kolonskih razmer. Obenem bo vlada tudi deželnemu zboru predložila načrt postave o izboljšanju razmer kolonov.

Orehovlje. Veselica k. s. izobraževalnega društva se ne bo vršila 23. t. m., kakor je bilo naznanjeno, ampak veselica bo 20. t. m.

Podmelec. Dne 2. t. m. so naši liberalci imeli v Podmelcu velik »tejatro«. Imeli so tudi obhod po Kneži in Podmelcu. Ta obhod so imenovali ljudje »svobodomiselna« procesija. Pač živa slika liberalne vere: pitje, ples, punce in zabava. Eden izmed liberalcev se je celo izrazil, da so vse napravili proti veri. Vpili so

res: Živio svoboda! Dol s »farjem«! Sicer ne vemo, če se teh reči še spominjajo, kajti njih možgani niso bili v tem stanju, ko človek lahko še misli s svojo glavo. Tako je »društveno« delovanje liberalcev, taka njihova »vera«.

Nagloma je umrl v nedeljo 2. t. m. 19-letni Ivan Prešeren iz Kromberga pri Gorici.

Posnemanja vredno. Vrlo dobro se gibljejo v izobraževalnem oziru naši Cerkijani. »Kat. slov. izobraževalno društvo« v Cerknem, ki mu je predsednik vlč. g. dekan dr. Knavs, prireja mesečne shode. Sedaj se uri v govorništvu mladeniči, ki bodo na prihodnjih sestankih imeli svoje govore. Tako se dela za izobrazbo! Priporočamo v posnemanje!

Vipavska železnica je l. 1908 imela 62.789 K čistega dobička. Splošni položaj te železnice je bil l. 1908 mnogo ugodnejši kot l. 1907. Naša zahteva je in ostane: Vipavska železnica se mora poddržaviti!

Proti kobilicam! Poslanec Fon je v državnem zboru vložil interpelacijo na poljedelskega ministra, naj nemudoma ukrene vse potrebno, da se odstrani nadloga — kobilice.

Narodno gospodarstvo.

Povzdiga kmetijstva.

Lansko leto 25. oktobra sva se pogovarjala z dr. Krekom o žalostnih gospodarskih razmerah v deželi in še posebno na Dolenjskem. G. poslanec je rekel, da bodo zdaj začeli vinogradniki vračati brezobrestna posojila. On bi bil zato, da se ta denar da kmetom v izboljšanje hlevov. Popoldne je bil shod Kmečke zveze v Trebnjem. Poslanec je k sklepu vprašal zborovalce: »Možje, kaj je za vas večjega pomena, vinogradi ali živina, kaj vam več nese.« Stoglasen in soglasen odgovor je bil: »Živina, živina!« — »Torej bom delal na to, da dobiš od dežele brezobrestno posojilo.«

Od takrat sem se začel bolj natančno baviti s tem vprašanjem in študirati gospodarske razmere tudi po drugih deželah. Videl sem, kako daleč smo zaostali za drugimi kmetovalci. Niso napake le pri živinoreji, naše poljedelstvo je še bolj zanemarjeno. Ko sem nekaj misli omenil načelniku stranke, mi je rekel, da naj prevzamem poročilo o tej stvari za shod vodstva. Tako je prišlo do današnjega referata, v katerem hočem zastopati agrarno stališče naših kmetov.

I. Povzdiga poljedelstva.

a) Zanemarjeni smo. Dežela je čisto kmetijska. Do 70 odstotkov prebivalcev se peča s poljedelstvom. Izmed ostalih je pa velik del, ki imajo vsaj stranske dohodke tudi iz kmetijstva. Večina trgovcev, krčmarjev in obrtnikov na deželi ima svoja posestva. Kljub temu ne prideluje dežela toliko žita, da bi pokrila svojo potrebo. Gotovo Gorenjska in Notranjska vsaj še enkrat toliko žita porabita, kolikor ga Dolenjska izvažata. Ljub-

ljane pri tem še ne računim zraven. Veliko zemlje imamo, toda malo pridelamo, ker smo zanemarjeni. Dolgovi rastejo, ljudje se izseljujejo. Dolžnost je torej naša ljudstvu pokazati pot in mu pomagati do boljših gospodarskih razmer.

b) Manjka nam strokovne izobrazbe. Ko sem nastopil faro, mi posestvo ni donášalo mnogo dohodkov. Videl sem, da tako ne pojde naprej. Začel sem študirati, po svoje preuredil gospodarstvo, ki mi zdaj vsaj tretjino več prinaša. Naši gospodarji pa še niso študirali gospodarskih razmer drugod in ne vedo, kako lahko bi si pomnožili dohodke. Žalost obide človeka, ko vidi, kako se drugod dela, kako smo pa še pri nas starokopitni. Na Češkem ima vsak kraj posebna posestva, kjer kažejo, kako se da pomnožiti pridelek. Boljši posestniki dobe od deželnega kulturnega sveta malo podpore, rabijo najboljše semena in umetna gnojila. Za vsako krmsko rastlino in žito zapišejo natančno, koliko je stalo gnojenje s hlevskim gnojem in koliko se je na takem svetu pridelalo. Drugo parcelo ravno zraven pognojijo z umetnimi gnojili in zopet natančno stehatajo in cenijo pridelke. Zdaj pa drugim pokažemo: »Vidite, tako seme mora biti.« Toliko je stalo gnojenje, toliko se je pa več dobilo. Umetna gnojila so dvakrat izplačana. Kar se pa ne skaže, se opusti. Vsi taki poskusi se gode pod vodstvom strokovnjakov, katerih je jako veliko. Vsaj imajo boljši kmetje večinoma kmetijske šole. Te poskušne se vrše za pšenico, rž, ječmen, krompir, peso, sploh vse, kar kmet prideluje.

c) Pri nas smo skoraj obupali nad kmetijstvom. Delamo le diletanti. Marsikateri je poskusil z gnojili. Če ni precej šlo, je opustil. Duhovniki se splošno boje župnij, pri katerih so večje kmetije. Pravijo, da je s tem le zguba. Če rečeš kakemu gospodu iz Ljubljane, da bi kupil posestvo na deželi, bo najprej vprašal, če se bo lahko razmesarilo in dobro na drobno prodalo. Delati se ne izplača, pri tem je izguba. In kmetje sami pravijo: »Za kmeta biti, to je zadnje.« Kdor le more, se odtegne in gre v Ameriko ali v mesta iskat boljše sreče in lažjega dela. Sinovi najboljših gospodarjev so za kmetijstvo izgubljeni. — Ali se ne kaže pri tem naš obup nad kmetijstvom? Če sami ne verjamemo v prospeh, kako bomo druge pregovorili?

d) Pot do izboljšanja. Na Češkem je dala dežela l. 1907. štiri milijone kron za izboljšanje kmetijstva. Ta deželna podpora se je takole razdelila: 1. za ceste in občekoristne naprave en milijon kron; 2. za melioracije en milijon kron; 3. za govedo in preiščorejo en milijon kron; 4. za lanarstvo in gozdarstvo pol milijona kron; 5. za obrt na deželi pol milijona kron. Le za stroje je dala država podpore 21.000 K, dežela pa 19.000 K, torej skupno 40.000 K. Razdelili so med gospodarska društva tri ročne mline, travniške brane, živinske tehtnice, mlatilnice, sejalnice, pajkle, stroje za spravlanje krompirja itd. Kaj se je pa pri nas storilo? — Gotovo bodo morali v vsakem kraju boljši posestniki, v prvi vrsti tudi duhov-

niki, napraviti take poskuse za pridelovanje žita in krmskih rastlin, da bodo ljudje videli dober zgled.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA PRI PESNICI.

Grozna železniška nesreča se je pripetila danes ob 1. uri zjutraj pri Pesnici. Prva postaja od Maribora proti Dunaju. Osební vlak št. 37, ki se odpelje z Dunaja ob 4. uri 35 m. pop. in ko pride v Pesnico ob 12. uri 27 min. ponoči, je bil pred postajo Pesnica ustavljen. Ta je takozvani gledališki vlak med Gradcem in Mariborom. Za njim vozi takozvani koroški brzovlak, ki se odpelje z Dunaja ob 8. uri 5 minut zvečer in pride v Maribor ob 1. uri 19 minut zjutraj. Strojevodji koroškega brzovlaka ni naznanil progni čuvaj, da na vlak ustavi, ker stoji še pred distančnim znamenjem osební vlak št. 37. Brzovlak je zato od zadaj zavozil v osební vlak. Grozen pok sledi. Iz vozov se začujejo obupni klici potnikov, ki jih je mnogo spalo. Da je bila zmešnjava, ki ob taki nesreči nastane, še večja, se je vnel še plin. Dva vozova od osebnega vlaka št. 37 sta bila popolnoma razbita in sta potem zgorela. Pri brzovlaku je bil poškodovan samo železniški stroj, ki je skočil s tira.

Prva poročila, ki so došla v Ljubljano, so trdila, da se je ponesrečil vlak, ki vozi iz Trsta na Dunaj ter da se je bati, da je ponesrečil tudi kak slovenski državni poslanec. Prva poročila so trdila, da so mrtve štiri osebe, ranjenih pa da je bilo do 40 oseb. Opoludne nam je došlo poročilo, ki javlja, da je v osebnem vlaku št. 37., katerega, kakor smo že omenili, imenujejo na Štajerskem gledališki vlak, bilo samo šest oseb. Ubit je mariborski akademični slikar in fotograf Walter, ranjena pa sta nevarno sin trgovca Kwandesta in slikar Mayer, drugi trije so le lahko ranjeni, pretresli so se jim živci (Nervenchoch). Prepeljali so jih v bolnišnico. Iz Maribora se je odpeljala na kraj nesreče takoj rešilna družba, aranžirali so takoj nov brzovlak, ker je stroj prvega brzovlaka skočil s tira. Železniško osebje je z vso požrtvovalnostjo delalo.

Zaradi nesreče imajo vlaki znatne zamude. V Mariboru so sestavili posebni poštni vlak, ki je došel v Ljubljano ob 3/4 na 8. uro dopoldne, jutranji dunajski brzovlak, ki se pripelje v Ljubljano okoli 6. ure zjutraj, je došel v Ljubljano ob pol 10. uri dopoldne.

Smešnice.

Dozdevno nasprotje. A.: »Vrbič in njegova žena sta pa res čudna! Že leto in dan ne govorita drug z drugim!« — B.: »Prav res! Zmeraj sta drug na drugega jezna in tako se najlaglje zastopita!«

Smola. »Pri ženitvi pa res nimam sreče« — je vzdihoval Jeresetov Tonček. »Če iztaknem katero, ki je pri volji, da bi me vzela, — pa denarja nima!«

Premisleka vredno. Nevesta: »Dolfe, ali mi boš res vse moje žeje v očeh bral?« — On: »Me skoraj malo skrbi, — imaš tako velike oči!«

Zahvala. Dne 25. aprila t. l. uničil je nama požar poslopja in premičnine, katere sva imela zavarovane pri »Vzajemni zavarovalnici« v Ljubljani. Škoda cenila se je takoj po odposlancu omenjene zavarovalnice in tudi takoj v najino popolno zadovoljnost izplačala, vsled česar to domačo zavarovalnico vsakomur, kdor želi kaj zavarovati, najtoplejše priporočava. Lokva pri Divači, dne 3. maja 1909. Jožefa Hrovatin, l. r., Jože Hrovatin po meni Antonu Muha, l. r.

Pri zaprtju, ki nastopi pri trdovratnih sladornih boleznih, je posebno priznано najboljšo zdravilno sredstvo **Franc-Jožefova grenčica**. Zavžije naj se: en kozarec pogrete grenčice zjutraj na tešči želodec.

Opozorjamo naše cenjene naročnike in čitatelje na oglas, ki je bil v 18. številki »Domoljuba«, to je gospoda Ivana Bole-ta, organista na Brezjah, ki je prevzel popolnoma prenovljeno gostilno »pri Pezdihu« na Brezjah ter se slavnemu občinstvu in romarijem najtoplejšo priporoča.

1169 **Dr. J. Demšar** 52-1
zdravnik — strokovnjak za kožna bolezni
Ljubljana, Mestna hranilnica.

Med današnjimi oglasi priporočamo razprodajnico avstrijskih suknenih izdelkov Etzler & Dostal, Brno, Švedska ulica 5, XVIII.

Otroška govorica. Učitelj: »Kje se nahaja povsod jelen?« — Učenec: »V gozdu.« — — — Učitelj: »In na« — — — Učenec: »In na Schichtovem milu.« — Učitelj (smeja se): »To se vjema, ampak jaz mislim na gorah. Jelen se torej nahaja na gorah in v gozdih.« — — — »In na Schichtovem milu.« zakliče enoglasno vsa mala družba z veselim smehom. Nato se mora še gospod učitelj smejati.

Vse vstopnice na vaše veselice naj bodo kolekovane z narodnim kolkom.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 8. maja 1909:				
44,	18,	21,	74,	29.
Linc, 8. maja 1909:				
59,	12,	39,	44,	33.

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalcev.

Za 100 kilogramov.

Ljubljana, 11. maja 1909.

Pšenica	28—
Rž	19—
Oves	19—
Ajda, črna	19—
Ajda, siva	18—
Proso, rumeno	17—
Proso, belo	18—
Ječmen	17—
Fižol, koks	28—
Fižol, mandalon	26—
Fižol, ribenčan	27—

VYDROVI OBLATI
MADELENI, DESSERTNI in DEŠTNIKI
— IZBORNA SLAGOTINA —

Vydrova
tovarna hranil
Praga VIII.

Visoko odlikovanje. Gospodu dr. Viktorju Serravallu, lekarnarju v Trstu-Barkovlje, je podelilo Njega Veličanstvo viteški križec Franc Jožefovega reda.

Puške!

Lancaster . . . od K 26—
Flaubertpuške . . . 8-50
Pištole 2—
Samokresl 5—
Poprave cen. ilustrirani cenik franko. 870
F. Dušek, Opočno 123, Češko.

Kuverte s firmo,

- - pisma, - -

- račune itd -

izvršuje natančno po

: naročilu :

: Katoliška :

: tiskarna :

v Ljubljani.

Brázayevó
francosko žganje
je najboljšé

M 1246 15-1

V kuhinji in hiši

se čistí les in kamen, najfinejše in najpriprostejše tkanine. kakor vse kar se sploh umiva, najvspešnejše s

Schicht-ovim milom.

Znamka

jelen

Serravallo^{vo}

železnato Kina-Vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906;
Državno odlikovanje in častni diplom k slati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, pobiljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 6000 zdravniških priporočal.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Zavzljite

vsak dan likerski kozarček **dr. Hommel-a** Haematogen neposredno pred kosilom! Dobili boste slast do jedi, živčevje se vam ojači, utrujenost izgine in naglo se povrne telesni počutek. Zahtevajte pa izrečno pristni **dr. Hommel-ov** Haematogen in zavrnite ponarejanja!

522 1

Millijoni dam in gospodov

rabijo

'FEEOLIN'

Vprašajte svojega zdravnika, ali **'Feeolin'** najboljši kosmetični sredstvo za kožo, lasi in zob. Se tako malo čisti obraz in se grde roke postanejo takoj aristokratske in fine in lične z uporabo **'Feeolina'**. **'Feeolin'** je iz 42 najplemenitejših in svežih zelišč prirejen angloško milo, napravi lepo in čisto polt in neke, bele roke. **'Feeolin'** je obnem toaletnega mila za vsakdanjo uporabo. Kdor rabi **'Feeolin'** pravilno, ostane mlad in lep. Zavežemo se povrniti denar, če bi kdo ne bil popolnoma zadovoljen s **'Feeolinom'**. Cena kosa K 1, 3 kosi K 2.50, 6 kosov K 4. Pošljite

M. FEITH nesi. Dunaj, VI. Mariahilferstr. 45, dobiva se tudi v mnogih drogerijah, parfumerijah in lekarnah monarhijske. 1227 2-1

Pri 1000 naslovih 8 M in več. Trajno delo pri Robertu Gruss, Cöln. 1237 3-1

Odlikovano. Ustanovlj. 1870. Vse vrste lovske puške, dvocevki, risanice, trocevki, samokresovi, se kupi najceneje z najvišjim poroštvom naravnost od tovarne orožja

Anton Sodja Borovlje, Koroško. Bogato ilustrirani ceniki zastoj in franko. 1289

Zahtevajte zastoj

in franko moj veliki ilustrirani cenik z nad 3000 podobami ur, zlatine in srebrnine itd. Prva tovarna ur v Brčku št. 936 (Češko)

Jan Konrad c. in kr. dvorni založnik. Drava švicarska nik. ank. remon. ura, sistemi Roskopf K 5-1, 3 komadi K 14-1. Registr. Adler-Roskopf nik. ank. rem. ura K 7-1. Prava srebrna rem. ura K 8-1. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar 2522 nazaj. 30-7

HPNO se dobi v Podmolniku; naročila sprejema France Lipah, Dobrunje št. 67 p. Ljubljani. 1234 3-1

Velikrasno dobičkanosno **posestvo** z okoli 28 oravov iz lepih gozdov; sadovnjakov, njiv, travnikov in vinograde z zidanim hišnim in gospodarskim poslopjem, uro in pol nad Mariborom, četr ure od železn. postaje 10 minut od cerkve in šole, tik okrajne ceste na zelo prijaznem kraju se radi družinskih razmer cenov, za 19.000 K proda. (S premičninami po dogovoru več. Več pove **JOSIP SERNEC**, km. sin v Gradiški, pošta Pesnica Stajersko. 1244 3-1

Povodom na Dunaju se pričene jajoče sezone dobe

tapetniški pomočniki pri delavski posredovalnici na Dunaju, IV. Presgasse Nr. 25 dobro plačano delo. - Posredovanje brezplačno! 1210 8-1

Za mizarske pomočnike se dobi pri delavski posredovalnici Dunaj, IV. Presgasse 25 dobro plačano delo. 9urno delo, 48 vin. plače na uro po dveh letih pomočništva. Posredovanje brezplačno! 1211 8-1

Sprejme se v večjo boljšo hišo dekle popolnoma pošteno, zanesljivo kot varuhinja pri otrocih. Ponudbe je pošiljati na upravo tega lista. 1165 3-1

V lepem kraju v Št. Rupertu na Dolenjskem 1192 se proda enonadstropna 2-1

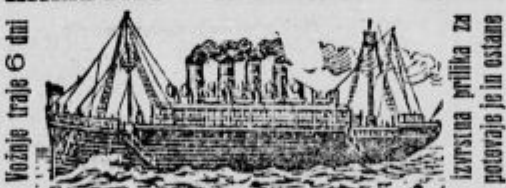
Hiša pripravna za trgovino, v kateri se nahaja sedaj trgovina z usnjem, dalje gospodarsko poslopje, več njiv, travnikov in dva gozda, na zahtevo tudi lep, na novo zasajen vinograd. Proda se iz proste roke na letne obroke po dogovoru. Več pove **Franc Kristan**, Št. Rupert.

Proda se **hiša z vrtom** na lepem kraju v bližini cerkve v Mekinjah hiš. št. 3., pri Kamniku. 1277 2-1

Naprodaj je 3-11315 več lepih

večjih in malih posestev v Slov. Koroški, vse po prav nizkih cenah. Tako so tudi naprodaj dobro idoce gostilne s posestvi vred v najlepših krajih Koroške. Kupci naj se blagovolijo obrniti na **Fr. Kamnikarja**, Celovec, Hotel Ring.

HAMBURG - AMERIKA - LINIE.

z najnovejšimi leta 905 in 1906 zgrajenimi velikanskimi parniki **„Amerika“** 24.000 ton **„Kaiserin Augusta-Victoria“** 25.000 ton torej še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki Pojasnila daje zastopnik: z 8-12000 tonami 385 26-1 **Fr. Seunig, Ljubljana** Kolodvorske ul. št. 28 Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek torek in četrtek v tednu.

Tvornica cementnih izdelkov in umetnega kamenja ter marmorja:

ZAJEC & HORN

Ljubljana, Dunajska cesta št. 73.

Priporočamo bogato zalogo umetnega kamenja:

cevi za kanale, stopnice, plošče za tlakovanje cerkva, vež, šol v krasnih barvah in vzorci: podboje (bangerje), križe, nagrobne spomenike, fasade, korita za živino, mejnike, kilometerske kamne itd. Opozorjamo na prekrasen umeten marmor za oltarje in obhajilne mize. 580

Ceniki in vzorci na zahtevo!

Dva mizarska pomočnika sprejme takoj v trajno delo **Ivan Mihelič** v Bovcu (Goriško). 1232 3-1

Naročite cenik ur zlatine in srebrnine, ki ga pošljem zastoj in po 3134 št. inne prosto. 26-2 **Velika zaloga ur**, samo švicarskega izdelka. Vsaka ura je natančno preizkušena in se jamči. - Ne naročate ur od tujih židovskih trvdik, ampak obrnite se na trvdiko **FR. P. ZAJEC**, urar in edini zastopnik švicarske tovarne ur. - Ljubljana, Star. trg 26.

Priporoča se domača slovenska trgovina pri nakupovanju oblačilnega blaga **pri Češniku** Ljubljana, Lingarjeve ulice. Velika zaloga ženskega svilnata in volnenega blaga za bluze in obleke, deleni, 1173 saten, batist in kambrik. 4-1 Zaloga za moške; kamgarn, sukno, ševiot in modno blago. - Zaloga bellega perilnega blaga; platno, kotenina, šifon v vseh širjavah **Popolna oprema (bališ) za neveste.** **Novosti svilnatih šerp in rut.** **Raznovrstne preproge.** Cena nizka. - - - Postrežba poštena.

Letošnja huda zima je pokazala, da presega glede trpežnosti vsako drugo opeko 6-1

Köhlerjeva cementna strešna opeka z zarezo

V veliki zalogi jo ima edini izdelovatelj za slovenske dežele **Ivan Jelačin** na Glincah pri Ljubljani.

Ravnotam se dobi tudi navadna cementna opeka brez zareze v najboljši kakovosti. - Vprašanja je nasloviti na: **Ivan Jelačin** v Ljubljani.

NAZNANILO.

Zaradi posebnega ugodnega priložnostnega nakupa konkurzne masle je spodaj podpisana trgovka v položaju oddajati čudovito ceno, dobro, pristno, barvno, zlatno blago. V svojo korist se prosi za naročilo hiteti. 1100 m čipkastih zastorov 30 cm široki prej 1-1, sedaj 44 v, boljše prej 1-1, sedaj 45 v, 800 m dvojnokostnega blaga, svetle, prej 50 v, sedaj 50 v, 800 m dvojnokostnega modrega platna za preprosto prej 85 v, sedaj 63 v, 1000 m krasa mod perlinega blaga, svetle in temne barve prej 85 v, sedaj 50 v. Lepa satina v vseh barvah in vzorci prej K 1-1, sedaj 73 v.

100 m gladke volnine 120 cm široke v vseh barvah prej K 1-1, sedaj K 1-1, 0 se lepše prej K 2-1, sedaj K 1-1.

500 m modernega nepila blaga velika in majhna karizano 120 cm široko prej K 1-1, sedaj K 1-1.

Krasna črna volnina za bluze in otroške obleke 120 cm široka prej K 1-1, sedaj K 1-1.

500 lesih modernih volnenih kril v vseh velikostih prej K 6-1, sedaj K 4-1, 50, 52 lepše prej K 9-1, sedaj K 5-1.

300 pomladnih bluz, svetle in temne prej K 2-1, sedaj K 2-1, čisto tinte prej K 6-1, sedaj K 4-1.

1000 lepih damskih pasov črnih prej K 1-1, sedaj K 1-1.

Krasne čisto židane damske gumaste pasove v vseh barvah prej K 3-1, sedaj K 3-1.

500 gospodinskih predpasnikov, široki in trpečni prej K 1-1, sedaj 9 v, bolj zelo težki dvojni prej K 1-1, sedaj K 1-1.

Zenske srajce iz dobrega volnastega platna okrašene s čipkami prej K 1-1, sedaj K 1-1.

200 damskih srajc iz vsiljake tkanine z vezanim nadplacnikom prej K 2-1, sedaj K 1-1.

Teplejše ženske nogavice prej 15 v, sedaj 45 v.

Krasen čisto poudarjen vseh barv prej K 1-1, sedaj K 1-1.

Dobre domače čevlje za gospode in gospe prej K 1-1, sedaj 90 v.

400 bršlac za vznoje perabo prej 69 v, sedaj 85 v, boljše prej 75 v, sedaj 45 v.

1000 m širokega platna, prej 65 v, sedaj 44 v, boljše prej 62 v.

Močno raskav, kmečko platno prej 10 v, sedaj 55 v.

Krasno rumenasto platno 22 cm široko prej 83 v, sedaj 55 v.

Teško, 120 cm široko kmečko platno, prej K 1-1, sedaj K 1-1, 150 m široko K 1-1, 150 m. Dobri oklasi za srajce 100 m prej 70 v, sedaj 45 v, zelo težki prej 95 v, sedaj 60 v.

Teško, preproge za omare, dobro povojeno platno, lepo rola to 1100 prej 250, sedaj 170. Ostanki povojenega platna svetle in temne barve 100 cm široki, prej K 3-1, sedaj K 1-1, 100 cm široki prej K 3-1, sedaj K 1-1.

400 lepih burščih garnitur za dve postelji, en namizni prej prej K 1-1, sedaj K 1-1.

300 močnih pisanih zastorov prej K 4-1, sedaj K 2-1.

60 m preprog prej K 1-1, sedaj 10 v meter, boljše prej K 1-1, sedaj 45 v.

100 ducatov dobrih barvnatih žepnih robcev prej K 1-1, sedaj 150 pol ducata.

500 ducatov belih žepnih robcev z barv. atlas robom, prej K 1-1, sedaj K 1-1, pol ducata.

300 krasov zarobljenih belih rib brez črta, prej K 3-1, sedaj K 1-1, zelo težke iz trole, platna prej K 2-1, sedaj 200.

Polejne hlače, posteljne prevleke, lepo pisane prej K 1-1, sedaj K 1-1.

5000 vel. klopčev dobre pletilne volne v vseh barvah, prej 30 v sedaj 10 v klopčev. 500 vel. povsem pletilne volne v vseh barvah prej 78 v, sedaj 40 v. 300 tucatov fino vijoličasto mlo vseh dišav, prej pol tucata K 1-1, sedaj 75 v. Lepa velike turbe za nakupovanje z ročajem, prej K 2-1, sedaj K 1-1.

Krasne pomlad. rute za na glavo, svetle in temne prej 65 v, sedaj 45 v. Lepa polsvilnate rute za na glavo vseh barv prej K 2-1, sedaj K 2-1, tinte čista sveta prej K 5-1, sedaj K 4-1.

Kompletne velike ženske srajce vsake vrstne širine prej K 1-1, sedaj 68 v iste z dvojnimi prsi prej K 1-1, sedaj K 1-1.

Lepa turistične srajce iz flanel in celirja prej K 3-1, sedaj K 1-1, 40 lepih K 2-1, 150. Iste za dečke K 1-1. Dobre močne srajce, vseh vrstnih širin prej K 3-1, sedaj K 2-1, s težkimi gubami 50 v, 100.

Moderni dobri ovratniki vseh vrstnih širin prej 40 v, sedaj 25 v. Zelo trpežne naravnice prej K 1-1, sedaj 70 v, še prej 48 v. Zanimajo dobre srajce za gospode belše K 1-1, sedaj K 1-1, boljše 1-1. Dobre spodnje hlače iz gradla bele in barvaste prej K 1-1, sedaj K 1-1, iz zelo težkega blaga K 1-1. Dobre zgornje hlače za vsako porabo, prej K 1-1, sedaj K 1-1. Lepa otroške obleke iz dobrega perlinega blaga 1 vel. K 1-1 z zvišanjem 30 v.

120 lepe dečke matrozne obleke 1 vel. K 1-1 z zvišanjem 40 v. Lepa čepice za deklice in dečke prej K 1-1, sedaj 75 v. Moderno čepice za gospode prej K 1-1, sedaj 70 v.

Narobevalci po pošli se natatno postreže. Napojljivo brez napake se zamenja. Navzile teh čudovitih nizkih cen čobi vank le, ki kupi za več kot 10 K, lepo praktično darilo. Pošiljave nad 10 K se pošljijo stroškov prosto.

„Kauflhaus zur Südbahn“ Grudeo, Annenstraße 68. 1014 3-1

Ceniki zastoni in poštnine prosto.

Izborna priložnost za nakup za trgovce manufakturnega blaga in za krošnjarje. Razpošilja se tudi zasebnikom.

40-45 metrov ostankov K 15'—

sortirano v blagu za bluze, 78 cm široko, krasni vzorci modernega celirja za hišna oblačila, srajce in bluze, izborne obeljene domače platno, kanafas, za posteljne prevleke, oksforda za srajce in predpasnike. Krizet za spodnja krila v temnih in rdečih barvah, lepi vzorci. Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in domače obleke. Dostojni ostankov 6-10 m z najmanjšo brez napake, perli in najboljše kakovosti. Ako ne ugraja, denar takoj nazaj. Najmanjša naročila 1 zavoj 40-45 metrov K 15'— po povzetju Zavoji se po želji tudi sortirajo. B 1124 3-1

Tkalnica R. HORNER, Nachod, Češko.

Dalje ponudim 25 m 110 cm široko blago za obleke „Pepita“ za samo K 15'—.

Samo 6 dni LJUBLJANA NAURE NEW-YORK

Francoska prekomorska družba. Odhod iz Ljubljane vsak tork. Vozne liste in pojasnila daje amo 383 26-1

ED. ŠMARDAR obl. konces. potov. pisarna Ljubljana, Dunajska cesta 19 nasproti znane gostilne pri „RICOVU“

Ceno posteljno perje.

1 kg sivga skubljenega perja K 2, polbellega K 280, belega K 4, črnega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivga puha K 8, belega K 10, pranskega puha K 12, od 5 kg nadalje poštine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjenice, iz zelo gostega jakega trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega inč-nankin-blaža, 1 parnica vel. 180 x 116 cm z 2 blaznima, velikosti 80 x 68, napolnjena z jakega lepim mehkim perjem K 6, s polnjenjem K 2, s puhom K 24; posamezne parnice K 12, 15, 16; blazine K 3, K 350, K 4. Proti povzetju razpošilja poštine prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1011. Češki les. Za neupolno denar nazaj ali se blago zamenja. — Cenili o zimskih, odejah, prevlekah in vsem drugem F 77 posteljna blaga zastoni in pošt. prosto. 62-1

Potniki v Ameriko. Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na Simona Šmeletra v Ljubljani Kolobovske ulice 20. Kakevrstnu Pojasnila daje se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Pozor! Pozor! Pozor!

Ponudba samo za zasebnike in kupovalce. Vsi preselitelji trgovine v novo hišo in radi inventar prodajam po tovarniških cenah: 10.000 metrov ostankov,

pristo barvnih in brez napake, 47 m v dolžini 3-15 m za 15 kron; izbrane, izborne za 17 kron. Kanafas za posteljne prevleke, dvojnotega oksforda, celirja za bluze in srajce v modernem desina, belo blago, platno, kreton, krizeta za suknje, modrikasto blago za predpasnike, flanel, vola in drugo razpošilja po povzetju Anton Marschik, Italijca in razpošiljalca, Češka Cerna pri Nachodu, Češko, B 1124 3-1

Mojim p.n. odjemalcem jamčim z častno besedo za trpežno blago in da jih zadovolji vsako naročilo.

Razpis dražbe.

Podpisani cerkveno-stavbeni odbor v Cerknem na Gorškem razpisuje zmanjševalno dražbo za delo novega ostrejša na zvoniku župne cerkve sv. Ane v Cerknem kritega z bakrom in cenjene na 762975 K in sicer za podiranje starega ostrejša, zidarsko, tesarsko, kovaško in kleparsko delo skupaj v popolno dovršitev. Stavbeni les, kakor tudi les za oder preskrbi cerkveno-stavbeni odbor sam.

Načrt, stroškovnik in pogoji so na ogled pri županstvu v Cerknem med uradnimi urami.

Rok za vlaganje pisanih ponudb je do 30. maja t. l. in je s ponudbami vred vložiti 10% varščine.

Cerkveno-stavbeni odbor v Cerknem, dne 5. maja 1909.

1275 2-1 Predsednik: Ivan Eržen, s. r.

Majnikova noč je bila povsem čudovita,

ampak jaz sem se pa tudi dobro prehladil. Sedaj mi pa preskrbite za enkrat hitro iz lekarne ali drogerije en zavojček sodenskih mineralnih pastil — ampak pristne Fayeve! — da se bodem zopet opustil tega dogodka. Jaz nimam nikakega časa skrbeti za katar in hvala Bogu ni potreba, da postane katar star, odkar se ima dobrodelne pristne Fayeve sodenske pastile. Zavojček stane samo K 1-25, odvrne naj se pa z vso odločnostjo vsa ponarejenja. Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, Dunaj IV. 1, Grosse Neugasse 17. 3431 19-1

Hočete li velezanimivo knjigo zastonj?

50.000 knjig se razdeli med zdravja potrebne.

Pišite nam takoj in dopišljemo jo vam. Na razpolago imamo zelo poučno brošuro, ki se peča v poljudnem jeziku in ilustriranih oddelkih z bistvom elektroterapije. Pončili se bodete o plodonosnem učinku elektroterapije za odvrnitev živčne slabosti, revmatizma, pomanjkanja spanja, glavobola, utrujenosti in pomanjkanja energije. Obširen opis elektro-vitalizer aparata Vas prepriča, da treba dati prednost temu popolnemu telesnemu aparatu pri zdravljenju raznih pojavov slabih živcev, ker omogoči vporabljati v domači složnosti galvanični trajni tok, ne da bi motil izvrševanje poklica. Brošura ni cenik ali katalog, marveč strogo znanstvena razprava dobro znanega zdravnika specialista za elektroterapijo. Se nikdar se ni v Avstriji občinstvu zastonj razdeljevala tako dragocena knjiga in akoravno zahteva to od nas velike žrtve, se bomo vendar potrudili, da podamo pomoč in na svete bolniku, ki nam bo morda celo življenje hvalen za to zastonjsko knjigo.

Elektroterapevtska ordinacija,

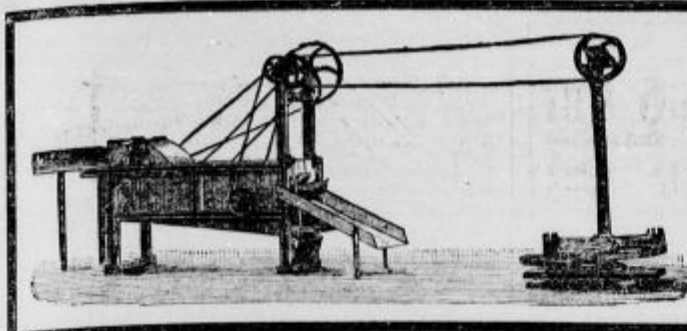
Dunaj I. Schwangasse 1., Mezzanin, odd. I. s/l.

Kupon za brezplačno knjigo. 9. V. 1909. Na 1287 1-1

elektroterapevtsko ordinacijo na Dunaju I., Schwangasse 1., Mezzanin, odd. I. s/l.

Prosim, pošljite mi knjigo „Eine Abhandlung über moderne Elektro-Therapie“ gratis in franko pod zaprto kuverto.

Ime: Naslov:

Prva narodna veletrgovina z železnino

Fr. Stupica v Ljubljani

priporoča svoje izvrstne brane, pluge, kosilne stroje, slamorez-nice, mlatilnice, čistilnice, kakor tudi železniške šine, traverze, cement in sploh vse stavbene potrebščine, trombe in cevi.

1161 26-1 Točna postrežba, solidno blago!

2 vajenca

za mizarstvo obrt se sprejmeta
1185 takoj pri 2-1
Jož. Staretu mizarstvu mojstru, na
letovišču na BLEDU

8700 srajc za dame

od konkurzne licitacije. Iste so iz najfinejšega
šifona, s švicarsko vezenino in ajour in se pošiljajo
po povzetju komad K 1-85. Nadalje

790 posteljnih prevlek

iz najfinejših tkanin, obrobljenih, najsolidnejše izvr-
šenih, vsake velikosti, cela garnitura obstoji iz 2 pernec
in 6 glavnih K 14-30. 895 a 20-1 D

Priložnostna prodaja

Emanuel Rotholz,

Dunaj VII. Neustiftgasse 77.

Dopisuje se v vseh jezikih. — Narečila morajo
biti najpozneje do srede na Dunaju.

Najnižje cene pri Janezu na Vodnikovem trgu!

Priporoča se slav. občinstvu domača trgovina

JANKO ŽELEZNIKAR

Ljubljana, nasproti Vodnikovega spomenika

kjer je vedno velika izbrana zaloga vsakovrstnega

1035 blaga za moške in ženske obleke 38-1

od najceneje do najfineje vrste, dalje vsakovrstnih rut,

nogavic, predpasnikov, najboljših kotenine itd.

NAJNIZIJE CENE! NAJBOLJŠE BLAGO!

Ta trgovina ni v nikakoli zvezi z ono pri „Janezu“ v Lingarjevih ulicah.

Steckenpferd-

lilijno-mlečno-milo

Najmilejše milo za kožo kakor proti pegam!

332 Dobiva se povsod! 20-1

Parobrodna agentura

v inozemstvu išče zanesljivega nastavljenca za želez-
niško službo in nekaj korespondence, ne nad 35
let starega, ki mora biti vešč slovenskega ali hrvaškega
jezika. Prosilci, ki so bili že v severni Ameriki, imajo
prednost. Išče se tudi izurjen strokovno izvežban
akvisiter, ki je temeljito poučen o avstrijskih severo-
ameriških razmerah. Pismene ponudbe z popisom živ-
ljenja in sliko pod šifro „A 3081 Q“ na Haasenstein
& Vogler Innsbruck. 1236 2-1

ZASTONJ

razpošiljava za go-
spodinjavstvo vzorce
platna, bombaža-
stega damasta, šifona za čepice, bombaževe in plat-
nene tkanine, suknene platna za postelje, kresa,
šifona, perkalja, piketa, inlet-bie „a“, panama celira,
oksforda, kanefase, barhenta. Kupite to blago, kakor-
tudi brisače in kuhinjske brisače iz damasta, namizne
prte, serviete in tudi celo garnituro vseh vrst brisač,
žepnih robcev ceneje kot povsod pri Stárek in
Macháné, tkalnica platna, bombaža in damasta.
Prop. 1114 Spj 77, Češko. 20-1

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

Zarezano strešno opeko prve in druge vrste, z jamstvom za nje trpežnost skozi pet let

iz lastne nove, moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani, in opeko za zid, dalje stavbni
kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči, pri

I. Knez-u v Ljubljani.

1160 26-1

Ustanovljena leta 1882. Telefon št. 185. Poštne hranilnice račun št. 828.405.

Kmettska posojilnica ljubljanske okolice

114 registrovana zadruga z neomejeno zavezo 52-1

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa nad . . . K 65,000.000-

obrestuje hranilne vloge po 4½%

— brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike. —

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 nad . . . K 17,000.000-

Posojuje na zemljišča po 5¼% z 1½% na amortizacijo ali pa po 5¼% brez amortizacije; na menice po 8%.

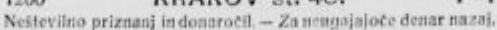
Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Uradne ure: vsak dan od 8. do 12. in od 3. do 4. ure, izven nedelj in praznikov.

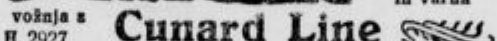

— 10.000 kron v gotovini —
plačamo golobradcu ali plešastemu
ali imajočemu redko lasovje, ki je
zrecuzposno uporabljal „Mos-balzami-
šest tednov. Nasa trditev je edina, ki da
tako jamstvo. Zdravnik opisil la
priporočilo. Svarimo nujno pred pon-
rejanji. — Poizkus z Vasiu „Mos-bal-
zamiom“ se je obnesel. Tekom 8 dni
se je že pokazala naša lasa, la vžile tem,
oni tednov so je razvila naravna boja
dr. Twerg. Kodani. — Podpis. pripo-
balz. vsakomur, kdor želi, da mu raz-
pola mesta. po 3 tedni uporabi „Mos-
i. Gspid. M. C. Andersen. Nj. Vester-
poskijanje proti preplajali ali povzetju,
govini na svetu. 1255 1-1

5 kg nov. temn. K 900, boljše K 12 —, belo skubljeno K 18 —, 24 —, snežnobelo kot puh mekše skublj. K 30 —, 36 —. Požilja iranko po povzetju. Zmena dovoljena proti povrnitvi pošiljine. **Benedikt Sachsel, Lobes št. 159 pri Plzinu, Češko.** 1000 (6-1)

Neštevilno priznanj in donročil. — Za neugajajoče denar nazaj.

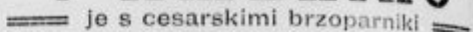

Bližnj odhod iz domače luke

Trsta: Ultonia 18. maja, Pannonia 1. junija, 1909.
Garpathia 8. junija 1909.

Iz Liverpoola: Lusitanija, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta), 29. maja, 19. jun., 17. julija, 7., 28. avg., 18. sept., 16. oktobra, **Mauretania** 15. maja, 5. junija, 3., 24. julija, 14. avgusta, 4. septembra, 25. septembra, 23. oktobra 1909.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

„Kronprinzessin Cäcilia“ 140 36-1

„Kaiser Wilhelm II.“ — „Kronprinz Wilhelm“
Kaiser Wilhelm der Große

„Kaiser Wilhelm der Große“,
Redebeitung poissnits in potrebnui souk de...

EDVARD TAVČAR, Ljubljana

Koledvorske ulica št. 35, nasproti stari Tišlerjevi restor.

od konkurzne licitacije. Iste so iz najfinjšega nam.
šifona, s pristno vezeninom in se pošiljajo po povzpetju
895 b komad **K 1-75.** 20-1

te so iz najboljše tkanine, 155 cm široke 230 cm dolge
brez šiva komad **K 235.**

Priložnostna prodaja

===== Emanuel Rotholz =====

Dupont VII. Nonsplittercase 37

Berlin, 20. u. 21. April 1933. Nr. 533

Dopisuje se v vseh jezikih. — Naročila morajo biti najpozneje do zveče na Danij

rajo biti najpoznejše do srede na Dunaju

2961 ———— Ustanovljeno 1832. ———— 52-4

Priznana nekoliká olinjske borbe

FRIZARD, R. 1953. *La vida en el mar*. 195 pp. + 12 plates. Editorial Labor, Barcelona, Spain.

zfičete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako

konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno
množino poharvati velike količine razpisila

po niskih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv.

Zaloga slikarskih in pleskar-

skih predmetov.

instr. ceniki se dobe brezplačno.

490 1